POEZII POPORALE
DIN BANAT. :: III.

DESCÂNTECE

ADUNATE DE

E. HODOŞ

:: EDITURA „ASOCIAŢIUNII" ::
:: SIBIU. — 1912 ::
TIPOGRAFIA ARHIDIECEZANĂ

POEZII POPORALE
DIN BANAT. :: III.

70

DESCÂNTECE

ADUNATE DE

E. HODOȘ

:: EDITURA „ASOCIAȚIUNII" ::
:: SIBIU. — 1912 ::
TIPOGRAFIA ARHIDIECEZANĂ

PREFAȚĂ

Descântecele acestea formează partea a treia a poeziilor poporale ce le-am cules în Bănat.

Sub numirea *descântece* am cuprins toate acele versuri neregulate, care se zic, se recitează ori, mai exact, se mormăie, și niciodată nu se cântă, — *versuri neregulate care au în vedere a venì în ajutorul cuiva*, în caz de boală, de frică, de spaimă, ori atunci când cineva dorește să dobândească plăcerea cu mijloace bune sau rele.

Descântecele, după credința poporului, au puterea în astfel de cazuri, să alunge: boala, frica, spaima, urâciunea și tot răul, și să aducă în locul lor: sănătatea, liniștea, frumuseța și mulțumirea acelei persoane, căreia i se descântă. Genul acesta al poeziei poporului l-aș puteà numì mai potrivit *poezia magică.*

*

Merituosul folclorist al Bucovinei, S. Fl. Marian, — care a tipărit cea dintâi colecțiune mai mare de descântece la 1886, iar după șapte ani, în 1893, le-a mai sporit cu un volum, — a încercat să facă o împărțire a acestui gen de poezie poporală în nu mai puțin de *patru* specii deosebite una de alta, care «nicicând nu trebue confundate» între sine, după cum s'a făcut, zice Marian, de cătră cei mai mulți inși până acum; — aceste patru specii sunt următoarele:

1. Descântece,
2. Vrăji,
3. Farmece și
4. Desfaceri.

Cele dintâi, *descântecele,* au în vedere — după Marian — numai boalele *corporale;* celelalte trei, vrăjile, farmecele și desfacerile, nu au nici o legătură cu medicina.

Vrăjile — după acelaș autor — au de scop «de a face cuiva mai mult sau mai puțin rău», cu mijloace stricăcioase: plante veninoase, obiecte spurcate și molipsitoare; ele se îndreaptă nu cătră ființe sfinte, ci mai adesea cătră ființe mitologice și cătră spiritele necurate.

Farmecele au de scop, ca omul să se facă mai frumos și mai plăcut cu mijloace nevinovate și curate.

Desfacerile, în sfârșit, ar aveà două scopuri: a) a depărtà făcăturile și, câte-odată, a le întoarce pe capul celuice le-a trimis și b) a se face plăcut altora.

Regulele stabilite astfel, dacă încercăm a le aplicà la exemple singuratice din publicațiunile scriitorului bucovinean, nu ne lămuresc de loc: la descântece dăm peste desfaceri, la vrăji găsim mai multe farmece,

la farmece avem şi desfaceri; iar la desfaceri aflăm şi descântece, şi farmece, şi vrăji.[1]

Desfacerile, afară de aceasta, s'ar puteà numì tot aşa de bine «deslegări», «întoarceri», «mânături», «aruncături»... Dar or cum le-am numì, ele rămân simple *descântece* întrebuinţate la răul ce se naşte din «făcătură», «fapt», «mânătură», «aruncătură».

Poporul are numirea «descântec de destors», «descântec de desfacere» şcl.; e lămurit zis «*descântec de desfacere*», şi însemnează: făcătura sau facerea se poate desface prin descântec. Textul zice:

Cine-a făcut cu unu,
Io desfac cu doi;
Cine-a făcut cu doi,
Io desfac cu trei — — —

şi baba desfăcând nainte cu 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi «cu mânile amândouă», la sfârşit spune:

Descântecul[2] dela mine,
Leacul dela Dumnezeu!

Descântecul se va fi sfârşind altă dată — după atâta desfacere repetată şi iar repetată — şi aşa:

«*Desfacerea* dela mine,
Leacul dela Dumnezeu», —

dar şi acum, ca şi mai nainte, descântătoarea n'a făcut altceva, decât a *descântat* pentru desfacere de făcătură.

Prin urmare, «desfacerile» nu se pot scoate din mijlocul descântecelor, unde îşi au locul lor din orce punct de vedere le-am privì.

Impărţirea poeziei magice în: descântece, vrăji, farmece şi desfaceri, ca patru specii deosebite, în felul făcut de Marian, o consider cu totul nereuşită.

*

Intru «*a vrăjì*» şi «*a fermecà*» nu există în popor, pe cât am aflat, nici o deosebire: vorba dintâi, a vrăjì, se aude poate mai des, decât a doua, — dar amândouă au aceleaşi înţelesuri.

---

[1] Pentru doritorii d'a cercetà însemnez aici mai multe pagine:

S. Fl. Marian, *Descântece* pop. române, Suceava 1886, la pag. 19 şi 118 se găsesc două «desfaceri» puse la «descântece».

Acelaş, *Vrăji, Farmece şi Desfaceri,* Bucureşti, 1893. Pag. 40, 47, 49, 52 ş. a. cuprind «vrăji», care pot să fie şi «farmece» (scopul *rău* nu e învederat); pag. 106 are un «farmec de iubire», care samănă perfect cu «vrăjile» dela paginele de mai sus. Alt farmec, la 122, ca să fie fetele jucate, este o «desfacere»; — ori de nu este desfacere, atunci «desfacerea» dela pag. 233 este un «farmec». — La pag. 138 este sub titlul «întoarcerea urmei» o desfacere, despre care însuşi autorul scrie la pag. 140 că este în acelaş timp şi o «vrajă». — Altă desfacere «întoarcerea ursitei», pag. 148, deşi e «desfacere», este totodată şi «descântec», cum scrie autorul la pag. 152, — dacă însă e descântec n'ar trebuì să fie şi «desfacere», căci aceasta n'are d'a face cu medicina (v. pag. 6 în notă). — La 159 cetim: «*desfacerea, respective (!) farmecul acesta*»... Alte nepotriviri la 186, 196 ş. a.

[2] Vezi şi S. Fl. Marian, Descântece, pag. 120: «Dela mine *descântecu*».

A vrăjì sau a fermecà inseamnă mai întâi: a duşmănì şi a gonì un rău. Nu este scopul prim al vrăjilor «de a face cuiva mai mult sau mai puţin rău». Ţinta lor de căpetenie este d'a îndreptà un rău spre bine fie şi cu mijlocul necreştinesc — poezia magică e mai veche decât creştinismul — de a trimite răul în capul deaproapelui tău vinovat sau nevinovat. Răul, despre care putem vorbì la vrăji, nu este scop al lor, ci unul din mijloacele vrăjitorului, care vrea să schimbe cu orce preţ starea nesuferită a clientului său, ori chiar a sa proprie, într'o stare suportabilă.

D'aici se poate naşte al doilea înţeles. Şi adecă. Omul nu se simte în toată firea, — a dat de-o neplăcere sau s'a bolnăvit, — după socoteala ţăranului poate să fie «vrăjit» sau «fermecat»: un rău, de care unul s'a mântuit, a năpădit în casa altuia prin puterea vrăjitorului.

Va să zică, în cazurile acestea, a fermecà sau a vrăjì înseamnă: *a face cuiva rău*, — însă răul acesta mijloceşte «binele» altuia.

*

In ce consistă vrăjile sau farmecele?

Ele consistă în ceremonia săvârşită de o fiinţă, care în ochii poporului poate tot ce vrea, şi care de obicei stă în legături cu duhurile necurate, dar care ştie să le stăpânească şi să le poruncească. Puterea vrăjilor se poate zări în mimica acestei fiinţe şi în obiectele ce le întrebuinţează când vrăjeşte sau farmecă; — dacă, la prilejul acesta, se rostesc cuvinte cu o măsură sau cadenţă oarecare, ceremonia este însoţită şi cu *descântec.*

A vrăjì sau a fermecà se poate şi fără a rostì descântecul; dar a descântà în adevăr nu se poate fără a vrăjì. Un exemplu de vrajă fără descântec, exemplu nu tocmai perfect, am aveà în cartea noastră a descântecelor bănăţene la Nr. 60, «*de muroni*», cules în Deliblata, nu departe de Dunăre, unde în toată ceremonia izbăvirii de strigoiul, ce strică pacea nopţilor, cei doi vrăjitori abià rostesc câteva cuvinte în versuri şchioape.

Lumea satelor se teme de vrăjitor mai mult pentru *puterea* extraordinară, decât pentru răutatea lui. Se teme; dar îl admiră, cere ajutor vrăjilor sale, şi se fereşte de el numai atunci, când nu-i simte trebuinţa.

E uşor de înţeles, că persoana care se ocupă cu vrăjitoria — o meserie prigonită de autorităţi — mai totdeauna îşi va tăgăduì meseria, zicând că «nu vrăjeşte», «nu farmecă», ci numai «*descântă*» ca să «*desfacă*» sau să «*deslege*», — ceeace este permis, căci însaşi biserica are «*rugăciuni de deslegare*».

*

Vrăjile, şi orce poezie magică, are d'a face cu medicina poporală, din momentul când întrebuinţează anumite materii ca leacuri. O apă descântată este totdeauna un medicament sau un remediu în caz de boală reală ori închipuită. Pentru nemedici, adesea şi pentru medici, este cu neputinţă a stabilì unde începe şi unde se sfârşeşte o boală corporală. Oamenii, bunăoară duc spaima strigoilor; lipsiţi de odihnă, nu le ticneşte mâncarea şi beutura; oboseala lor este o durere corporală, — şi vrăjitorul o poate vindecà. O fată n'a avut parte de cutare peţitor; acum sufere din greu, ziua cu dureri adevărate de cap, seara se culcă «pe foc şi urzici, pe ace şi furnici»; baba ştiutoare, dela care fata cere sprijin «pentru parte», o tratează ca pe o bolnavă şi-i descântă aşa, că tot «focul şi urzicele, àcele şi furnicele», cu toate durerile, le-aşterne cutăruia până atunci, pânăcând el va sosì la aceea, care îl cheamă şi do-

reşte. — Se întâmplă, de el tot nu soseşte; iar fetei nu-i dă mâna s'alerge într'una la babă, — atunci îşi mai descântă şi singură, rostind cel puţin un fragment din cele auzite şi învăţate la prilej... La o vrâstă naintată fata aceasta trecută poate s'ajungă vrăjitoare în toată forma, dacă vremea, sărăcia, nevoile o silesc să vrăjitorească.

*

Privitor la descântecele bănăţene din cartea prezentă, mai observ că am adunat cu totul 114 descântece care, afară de ultimele două, toate se rapoartă la boale şi suferinţe omeneşti. O parte însemnată e influenţată de poezia *slavică;* dupăcum se învederează din numiri ce derivă din limbă slavă, ca: «*izdat*» (la descântece pentru *urdinare* şi alte boale de «inimă»); «*coştac*» (la boală de *oase*), «coştac *năprăcit*» (mânat, îndreptat dela cineva); «*miguloşi*» (umflătură la ochi, dela *mig* = clipă, *migat* = a clipì din ochi); «*năjit*» (durere produsă de duhuri care *nu* te lasă *a trăì* în pace); «*obrâncit*», obrintit (inflamat); *strădomaş* (probabil e paserea fabuloasă a basmelor slave), — şi altele de aceeaş origine.

Cele mai numeroase sunt descântecele *de deochi;* urmează cele *de izdat, de colăcit, de făcătură, de muroni, de bubă,* descântece *pentru parte,* ş. a. Pe cât s'a putut, le-am însoţit pretutindenea de note şi scurte explicări.

Distribuirea s'a făcut nu după alfabet, ci după cuprinsul lor asămănător.

Pentru a înlăturà greutăţile împreunate cu adunarea acestui soi de poezie, greutăţi cunoscute şi recunoscute, am insistat ca ceice mi-au stat în ajutor, — tinerii pedagogi şi elevele institutului, precum şi unii învăţători şi învăţătoare, dacă aveau dispoziţiuni pentru asemenea lucruri, — să culeagă materialul dela *mamele* lor, dela bunicele şi dela rudeniile din sate. Indeosebi am căutat, ca *femeile* colectante, care mai uşor câştigă încrederea babelor vrăjitoare decât bărbaţii, să încerce colectarea descântecelor la izvoarele adevărate şi, în acelaş timp, nejenate de oameni şi împrejurări.

Numai pe această cale, şi după o lungă vreme, am reuşit să întrunesc o părticică din poezia poporană magică în volumaşul acesta, — cu care se termină publicaţia începută sub titlul Poezii poporale din Bănat.

Caransebeş, în 1905.

E. H.

1. Pentru parte.

*O fată cam trecută, dacă vede că peţitorii nu mai sosesc, merge la o babă vrăjitoare, ca să-i descânte „**pentru parte**".*

Baba primeşte dela fată un cocoş, ţine cocoşul în mâni şi zice următorul descântec:

Sări cocoş,
Pe coş,
Cu ciocul de oţel,
Ghearele de fer,
Aripile de-aurel!
Nu sărì pe coş,
Ci pe partea N. (a fetei cutare)
Să te duci la (cutare tinăr),
Cu ciocul să-l ciocăneşti.
Cu ghearele să-l gherăeşti,
Cu aripile să-l tălăpeşti
Şi la Ana să-l porneşti!
În vis să-l visăm,
Aieve să-l vedem,
Să nu poată mâncà,
Lucrà,
Nici stà,
Până la Ana va plecà.

După aceasta baba mai ia dela fată un brâu de lână şi urmează:

Tu brâu, brâuşor,
Fă-te şerpe gălbinior,
Cu nouă capete,
Cu nouă aripi,
Şi cu nouă cozi;
Du-te peste văi,
Peste munţi,
Peste sate,
Până la a fetii parte.
Cu capetele să-l ciocneşti,
Cu aripele să-l tălăpeşti,
Cu cozile să-l pocneşti,
La Ana să-l porneşti!
În vis să-l visăm,
Aieve să-l vedem,
Să nu poată mâncà,
Lucrà,
Nici stà,
Până la Ana va plecà!

Cules în Vălişoara, lângă Caransebeş, dela baba Petriia Seracin, şi comunicat de Ana Seracin, învăţătoare.

2. Pentru parte.

Bun tot pentru fete mai trecute. Pot să descânte ele, fără ajutor străin.

Tu brâu,
Brâuşorul meu!
Te arunc pe coş,
Să te faci cocoş,
Cu ciocul de fier,
Cu aripile de oţel;
Cu ciocul să-l ciocneşti
Pe scrisul meu,

Cu aripile să-l tălăpăeşti:
Pe el, pe mumă-sa,
Pe el, pe tată-so,
Pe el, pe frate-so,
Pe el, pe soru-sa,
Pe el, pe naşă-sa,
Pe el, pe naşu-so;
De-o fi rumân,
De-o fi neamţ,
De-o fi piem,[1]
De-o fi ungur,
De-o fi sârb,
De-o fi turc,
De-o fi ţigan,
De-o fi jidov:
In vis să-l visez,
Aievea să-l văd!
Lanţ,
Vătălanţ!
Io nu zgândăr lanţul,
Numai lanţul zgândără coşul,
Coşul zgândără casa,
Casa zgândără lacul,[2]
Lacul zgândără pe dracul:
Tu drac mare!
Să te duci la (cutare),
Să-l zgândări,
Să-l încinţi,[3]
Să-l fierbinţi,
În vis să-l visez,
Aievea să-l văd,
Prea bine să-l cunosc,
Cu el să mă zboresc.[4]

Cules în Caransebeş.

3. Pentru parte.

*La Sân-Vasile fetele, dacă vreau să se mărite, se duc la râul cel mai apropiat, se suie pe podul râului, scutură de el şi îşi descântă **«pentru parte»**:*

Nu scutur podul,
Ci scutur lacul;
Ear lacul să scuture
Pe dracul,
Dracul să-mi scuture
Bărbatul,
Să nu poată mâncà,
Să nu poată beà,
Până nu i-oi dà
Cu mâna mea!

După aceasta fetele se duc la coşul deschis al bucătăriei, aruncă brăcirea (cingătoarea) pe coş în sus şi se uită spre cer zicând:

Stea, stălăluică!
De mi-ai fi soruică,
Îţi dau brăcirea mea,
Să te 'ncingi cu ea,
Să te duci la bărbatul mieu,
Să-i spui, că am zis ieu,
Că dacă e cu mine 'n ţară,
Să vină astară;
Ear de-o fi în altă ţară,
Să vină pe mâne sară!

Brăcirea o aruncă de trei ori în sus pe coş, repetând tot d'atâtea ori versurile de mai sus.

Comunicat de elevul Petru Lădariu din Obreja, l. Caransebeş.

---

[1] «Piem» (infl. germ.) = boiem, ceh.
[2] Lac subpământean.
[3] Să-l încălzeşti.
[4] Să stau de vorbă, să mă 'nţeleg.

4. Pentru parte.

În sara de Sân-Vasile, fetele care vreau să se mărite în anul ce se începe, se duc la un gard, clatină un par şi zic:

Nu scutur gardul,
Ci scutur lacul,
Lacul să scuture pe dracul;
Ăla să se ducă,
Să scuture ortacul,
Să se ducă 'n lume şi ţară
Peste 99 hotară:
Să-mi aducă partea mea!

Dela Petruţa Alexandrescu din Caransebeş, com. de elevul Const. Iacob.

5. Pentru parte.

Când e lună nouă, fetele care-şi fac «pe parte», prind cătrinţa dela poală şi aruncă cu baerile cătrinţei către lună. Şi zic aşa:

Lună nouă,
Lună nouă!
Cal ai,
Frâu n'ai;
Iţi dau frâul meu,
Să 'ncalici calul teu,
Să te duci în lume şi 'n ţară,
Peste nouăzecişinouă hotară,
Şi să-mi aduci
Pe cine mi-o fi mie parte!
Că de-o fi peste munte,
Imi pun brâul meu punte;
Că de-o fi în altă ţară,
Să-mi vină pe scară;
Şi de-o fi peste deal,
Să-mi vină călări pe cal!

Com. de elevul Teodor Savescu din Caransebeş.

6. Pentru parte.

Altă dată, fetele, dacă vreau să se mărite curând, se uită sara drept la o stea, îşi ţin mânile ridicate spre cer zicând:

Tu stea luminoasă!
Toate stelele să stee!
Tu stea luminoasă,
Noaptea asta să n'ai stăveală,
Nici odihnă,
Pănă nu-i aduce soţul meu
Din lume, din ţară,
De peste 99 hotară.
De unde va fi prins,
Să-l desprinzi!
Dela tată, surori şi fraţi, —
Dela toţi!
In vis să-l visez,
Aievea să-l văd!

Dela Petruţa Alexandru din Caransebeş, com. de elevul Const. Iacob.

7. De iubire.

La Sâmziene, în 24 Iunie, sărbătoarea naşterii sf. Ioan Botezătorul, fetele se scoală când se revarsă de ziuă şi, înainte de răsăritul soarelui, se duc afară din sat, la cutare loc, care acum, la sfârşitul lui Iunie, e galben ca aurul de florile Sâmzienelor. Aici fetele — de obicei câte două — se desbracă în pielea goală, se uită ca să nu le vadă nimeni, şi se spală pe faţă şi pe trup cu roua florilor mirositoare, rostind înainte d'a răsări soarele:

— Bună dimineaţa,
Râul lui Iordan,
Şi apa lui Viorean![1]
— Mai şezi la noi
Pe scamn[2] de aur!
— N'am venit să şăd
Pe scamn de aur;
Ci am venit,
Să mă spăl
Pe faţă,
Pe braţă,
Pe albă peliţă,
Pe galbenă cosiţă.
Şi mie să-mi dai:
In doi ochişori
Doi bănişori,
In doi umerei
Doi luceferei,
In piept soarele
Şi zorile,
In spate luna
Şi stelele,
Pe mânecèle
Numai stele,
Pe polcuţă
Dragostile! —
In pălmi pleznii,
In ţări mă vestii,
Mândră, frumoasă să fiu!
Celor bătrâni vestită,
Celor tineri iubită!

Auzit în Caransebeş dela P. Adam din Zărveşti.

8. Pentru joc.

Sara, naintea unei zile de sărbătoare, fata desface în două focul din vatră, şi între focuri pune o oală de apă nenceputǎ, un ban alb şi busuioc. Oala rămâne acolo până în dimineaţa următoare, la utrenie. Atunci se ia d'acolo şi se aşează pe o farfurie curată în fereastră. Când trage întâia oară clopotul la liturghie, rosteşte de trei ori:

— «Bună dimineaţa,
Râu de rouă,
Râul lui Iordan!»
— «Mulţumesc Dumitale,
Fată frumoasă,
Cu cosiţa groasă,
Şezi pe scamn
De mătasă!»
— «Ba! că n'am venit
Să şăd pe scamn
De mătasă;
Numai am venit,
Să mă rog
De Sfânta Maică
Duminecă,
Cu de Sfânta Maică
Mariă:
Să mă spele
Pe faţă,
Pe braţă,
De urăciuni,
De făcături,
De trămisături,
Dela strini, (străini)
Dela vecini,
Dela vărinci, (verişori)
Dela verişoare,
Dela neamurile toate.
Că mi-or pus:
Pe cap
Piele de ţap,
Pe mănuşiţă
Piele de mâţă,
Pe trup

[1] «Viorean» e nume ce se dă boilor. «Apa lui Viorean» nu poate să fie altceva decât o metaforă. Înţelesul propriu va fi: roua de pe câmp.
[2] Scaun.

Piele de lup,
Pe tălpi
Nojâţe de câne.
Când pe drum
Plecam:
Ţapii sbierau,
Mâţii se smiorau,
Lupii urlau,
Cânii lătrau,
Smoala mă negrea,
Toţi de mine fugea...»
Io plângeam,
Mă văieram,
Nime 'n lume
Nu m'auzea,
Numai Sfânta Maică
Duminica,
Cu Sfânta Maică
Maria,
Din vâna cerului.
D'asupra soarelui.
In toeag d'argint
Se răzimà,
Pe mine 'n braţe
Mă luà,
In râul lui Iordan
Mă aruncà,
In lapte dulce
Mă scăldà,
Cu brâu roşu
Mă 'ncingea,
Cu stâlp de busuioc
Mă frecà:
Pe cap,
Pe după cap,
Să-i cad la toată lumea
Cu drag,
La oamenii cei bătrâni
Cu cinste
Ş'omenie,
Şi la juni
Cu dragoste mare.
Şi-mi punea în cap
Un mac,
Pe mânicèle
Stele mărunţele,
Să se uite toată
Lumea la ele!

Când fata «se înschimbă» (ia rufe curate), se stropeşte cu apă descântată.

Com. de elevul Ios. Stoica din Topleţ, l. Orşova.

9. De spălat.

Fata dacă vrea să fie ferită de rele şi să rămână sănătoasă şi frumoasă, se duce în zori de zi înainte de răsăritul soarelui la râu, se spală cu apă din râu şi îşi descântă aşa:

Bună dimineaţa,
Râu curat!
Dela Dumnezeu lăsat!
Cum ai ştiut spălà:
Toate ogăşelile,
Toate petricelile,
Toate rădăcinoasele,
Toate mătăsinioarele,
Aşa să mă speli pe mine:
De toate relele,
De întâlnituri,
De deochituri,
De mânături.
Ieu să rămân curată,
Luminată,
Ca steaua pe cer,
Ca roua pe mări,
Ca argintul curat,
Ca aurul luminat!

Dela Ileana Hamza în Cruşovăţ, comunicat de Ermina Radulescu, elevă.

10. De deochi.

Descântecul «gigiochi» se rosteşte la dureri de cap, împreunate cu ferbinţeală şi ameţeli. Boala provine din deocheat («giocheat»).

Descântătoarea cere un cuţit nou şi un fir de mătură. Şi zice:

Doamn' d'ajută, Doamne!
A plecat N.
Pe cale,
Pe cărare,
Şi s'a 'ntâlnit
Cu muronii
Şi cu strigonii 'n cale,
Şi picioarele i-au frânt,
Mânile i-au *olignit*,[1]
Grumazii i-au rupt,
Sângele i l-au vărsat
Şi inima i-au mâncat.
Ear Maica Precistă din cer
Auzeà,
Şi vedeà,
Scară de ceară-şi făceà,
Şi se coborà
Jos la ţară şi 'ntrebà:
— «Ce ţi-i ţie, N.?»
— «Am plecat
Pe cale,
Pe cărare,
Maică Preacurată;
M'am întâlnit
Cu muronii
Şi cu strigonii 'n cale,
Picioarele mi-au frânt,
Mânile mi-au olignit
Grumazii mi-au rupt,
Sângele mi-au vărsat,
Şi inima mi-au mâncat!»
Atunci Maica Precistă
Incingeà cal de argint,
Plecà peste tot pământul,
Cu sbiciul sbiciuind,
După muroni,
După strigoni
Alergând.
Ea îi ajungeà,
Capul cu sabia tăea
La muroni şi muroane,
La strigoni şi strigoane,
Şi inima lui N.
Dela iei o scoteà
Şi lui N. o aduceà,
Şi-i aşezà:
Inimă la inimă,
Faţă la faţă,
Braţe la braţe,
Inima la loc,
Sănătatea 'n trup.
Să se plămădească
Inima 'n el,
Cum se plămădeşte:
În troacă olăţelul,
În vacă viţelul,
Şi'n găină oul!
De-o fi deocheat
De om mare:
Să-i crepe foalele,
Să-i pice maţele,
Să-i cură sângele!
De-o fi deocheat
De muiere mare,
Muroane, strigoane:
Să-i crepe bocşele (?),
Să-i cură laptele,
Să se mire de ea
Ţara şi lumea,
Cum s'a mirat de N.,
Când ea l-a deocheat!
De-o fi deocheat
De fată mare:
S'o bolească boala,
Să-i pice cosiţele,
Să-i crepe ţiţele,

[1] «Scrintit şi îmflat».

Să se mire de ea
Lumea şi ţara,
Cum s'a mirat de N.
Când l-a deocheat!
Ori s'o fi mirat:
De statul lui,
De purtatul lui,
Sau de umblarea lui!
Voi muroni şi muroane,
Voi strigoni şi strigoane,
Să ieşiţi din *inima*[1] lui,
Din ficaţii lui,
Din *jâgăriţele*[2] lui,
Din toate încheieturile lui,
Şi din vâna groasă,
De prin oasă.
Să ieşiţi,
Să vă domoliţi,
Să vă potoliţi,
Să vă călcaţi,
Să vă *cuncinaţi!*[3]
Să fiţi călcate,
Şi cuncinate
De gura mea,
Şi de Maica Preacurată,
Că ieu să-ţi fiu descântătoare,
Şi Maica Preacurată lecuitoare!
Şi voi să periţi:
Cum piere roua de soare
Şi pulberea de ploaie!
Şi să ieşiţi:
Din cap,
De după cap,
Din bulzii ochilor,
Din creerii capului,
Din zgârciul nasului,
Din tot trupul lui N!
Să ieşiţi,
Să grăbiţi
La 99 de hotare nehotărâte,
La 99 de livezi ne'mpărţite
La 99 de izvoare ne'ncepute!
Acolo să beţi,
Acolo să mâncaţi,
Acolo s'odihniţi,
Ş'acolo să sălăşluiţi!
Că N. nu vă poate hrănì,
Nu vă poate adăpă,
Nu vă poate sălăşluì.
Şi ieu să-ţi fiu descântătoare,
Maica Precistă lecuitoare,
Şi ziua de astăzi ajutătoare!

Descântătoarea face acum trei cruci pe pământ, şi urmează:

Cum se calcă pământul
De lume, de ţară,
Şi de multe cară,
Aşa să se calce
Durerile toate!
D'o fi din strigoni,
D'o fi din muroni,
D'o fi din strigoane,
D'o fi din muroane,
D'o fi din urâtele,
D'o fi din *despletitele*,
D'o fi din muma pădurii,
D'o fi din moşul codrului,
D'o fi din friguri curate,
Necurate, —
D'o fi din ori ce;
Să-i treacă lui N.,
Să rămână curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat!

Descântătoarea sfârşind, împlântă după uşă cutitul, care rămâne câtva timp acolo; iar firul de mătură îl aruncă afară.

Auzit dela femeea Cùmbria Pocreanu din Jupa, comunicat de George Gruea, învăţător.

[1] Stomacul lui. — [2] Plumânile cu inima.
[3] Să vă sfârşiţi, să periţi; — alţii derivă dela lat. *contenere*, să vă opriţi, însă atunci am aveà forma *conceniţi* sau cunţineţi, şi nu «cuncinaţi», care e slavicul concinat.

11. De deochi.

La de durere de cap, descântătoarea suflă pe capul bolnavului zicând:

Doamne-ajută!
Din limba mea,
Din cuvântul meu,
Şi din leacul Sfintei Maicii Mării,
Şi dintr'al lui Domnul nostru Isus [Cristos,
Să-i fie de folos!
Suflai peste cap,
Dedeochi s'a dus în sat;
Suflai peste frunte,
Dedeochi s'a dus în munte; —
Cine-l deocheà, crăpà;
Şi cine l-o rămnit,
O pleznit.
D'o fi dedeochi de fată mare,
Să-i pice cosiţa;
D'o fi dedeochi de muere,
Să-i pleznească ţâţele,
Să-i cură laptele;
D'o fi dedeochi de om,
Să-i pleznească boaşăle,[1]
Să-i cură pişăţii,
Să se mire lumea şi ţara de el!
Să nu se mire de N.
Că-i frumoasă,
Ori că-i urîtă,
Ori că-i cenuşoasă;
Numa să se mire de cei 9 ogari,
Cu gurile căscate... —
Dedeochiul acolo se duceà,
Acolo se mirà
Şi se desmirà,
Şi pre ăl beteag îl părăsà,
Şi îl năpustà,
Cu somnul
Şi cu Domnul
Şi cu leacul Sfintei Maicii Mării. [Amin!

Acest descântec se zice de trei ori după olaltă.

Dela Iconìa Crâsta, de 62 ani, din Slatina-mică, comunicat de elevul Romul Şandru.

12. De deochi.

Sau de durere de cap. Descântătoarea pune apă într'un păhar, îl ţine în mână şi suflând în păhar, cască din când în când şi zice de mai multe ori:

O rană,
Pogorană,
Pogorască-te Dumnezeu
Din gene,
Din sprâncene,
Din dinţi rari,
Mâncaţi de cari,
Să ugească[2] sfânta curcùbătă goală,
Să cânte bribeţii pe ea.
Amin!
Leac din gura mea să fie!

Dela Trandafira Murariu, de 53 ani, din Slatina-mică, com. de R. Şandru.

---

[1] Testicule.
[2] Să rămână.

13. De deochi.

Trei cărbuni aprinşi se stâmpără într'un păhar de apă, făcând de trei ori cruce peste cărbuni. Apa o bea persoana deocheată, iar descântătoarea zice:

Cine-a deocheat
La N., a crepat;
Cine-a rămnit
La N., a pleznit.
De-a fi deochiul din fată,
Pice-i părul,
Cură-i sângele!
De-a fi din muere,
Crepe-i ţiţele,
Cură-i laptele!
De-a fi din voinic,
Crepe-i boaşele,
Cură-i pişăţii!
De-a fi din vânturi,
Din garduri,
Din muroni,
Din strigoni,
Din mânătură,
Din pocitură, —
Leac să fie,
Maică Marie!
Mai vârtos
Isus Cristos!
Io Terezia-s descântătoare,
Maica Marie lecuitoare,
Amin!

Comunicat de elevul Ioan Mircea, care l-a scris din graiul mamei sale Terezia din Oraviţa.

14. De deochi.

Descântătoarea suflă peste capul bolnavului:

N'am suflat suflatul,
Ci strigoniatul:
Strigoni venit,
Strigoni năprăcit,
Strigoni pocit!
Ieşi din creerii capului,
Din merele obrazului,
Din bulbucile ochilor.
N. să fie curat
Ca aurul străcurat,
Ca Domnul Cristos
Să-i fie de folos! *(Căscând):*
Plecat-a un om mare roşu
Intr'un codru mare roşu,
Să taie pari mari roşii,
Şi nuiele mari roşii,
Să facă o strungă mare roşie,
Să mulgă oi mari roşii,
Să facă un caş mare roşu,
Şi să plece prin sat strigând:
«Hai la caş roşu,
La caş roşu!» —
Cât caş roşu 'n lume şi ţară,
Atâta deochi la N. în cap,
De-o fi deocheat:
De ochi verzi,
De ochi galbini,
De ochi roşii,
De ochi negri,
De ochi de 99 de feluri!...

Descântătoarea aşează palma d'alungul şi d'alatul pe faţa bolnavului, după aceea pune palma pe pământ, tot în cruce, cum a pus-o pe faţă, şi zice:

Cum s'aşează pământul sub picioare,
Aşa să se aşeze dela N.:
Toate deochiturile,
Toate rămniturile
Şi strigoniturile,
Din cap să fie călcate
Şi aşezate
De Dumnezeu cu Sfântul Arhanghel, —
Leac să-i fie!

Din Caransebeş.

15. De deochi.

Descântătoarea sau descântătorul ia un păhar de apă, în păhar stânge câţiva cărbuni, ş'apoi descântă bolnavului. La sfârşit îi dă să bea puţin şi-l unge cu apa descântată.

Amin! Amin!
Descântecul Sfintei Maicii Mărie,
Din gura mea leac să-i fie!
Plecă N.
Pe cale,
Pe cărare,
Şi se 'ntâlnì
Cu muronii,
Cu strigonii 'n cale.
Ieşiţi voi muroni,
Şi voi strigoni,
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din dinţi,
De după dinţi,
Din măsele,
De după măsele,
Din patruzecişipatru de oscioare!
Ieu plecai
Pe cale,
Pe cărare,
Şi loşăi[1] o săcure roşie mare,
Mă dusăi într'o pădure roşie mare
Şi tăeai lemne roşii mari,
Făcui o masă roşie mare,
Şi făcui scamne roşii mari,
Şi făcui un foc roşu mare,
Şi făcui oale roşii mari;
Făcui un prânz roşu mare,
Şi-l pusăi pe masa roşie mare;
Mă suii pe scamn roşu mare
Şi strigai:
Veniţi muroni!
Veniţi strigoni!
Câţi veţi mâncà,
Veţi crepà;
Câţi veţi ugì,[2]
Veţi pleznì, —
Şi N. de voi s'a mântuì,
Amin!

Scris în Jena şi comunicat de Romul Ioanovici, elev, spus de bunică-sa Eva Ioanovici.

16. De deochi.

Ieşi strigoni din cap,
Ieşi de după cap,
Din creerii capului,
Din faţa obrazului!
Nu înţăpà,
Nu jungheà!

---

[1] Luai.
[2] Rămâneà.

Că cu limba te-oi descântà,
Cu àbor te-oi suflà,
In sat te-oi mânà.
In sat,
La cel ce te-a deocheat. —
Că plecă omul pe cale,
Pe cărare,
Cu un topor roşu mare,
Intr'o pădure roşie mare
Şi tăiă lemne roşii mari,
Şi făcù un foc roşu mare,
Făcù mese roşii mari,
Şi puse un prânz roşu mare,
Şi strigă:
— Veniţi strigoni!
Veniţi pocituri!
Câţi veţi mâncà,
Veţi crepà!
Şi câţi veţi ugì, (rămâneà)
Veti pleznì
Şi N. de strigoni s'a mântuì.

Cules în Boldur şi comunicat de Augustin Aldan, teolog.

17. De deochi.

Se rosteşte de nouă ori după olaltă, şi de câteori se sfârşeşte descântecul, de atâtea ori descântătoarea suflă peste capul bolnavului:

Cine te-o fi deocheat,
Să fie crepat!
Cine te-o pocit
Să fie pocnit!
De-o fi din fată mare,
Crepe-i ţiţele,
Pice-i cosiţele!
De-o fi din nevastă tinără,
Să-i crepe ţiţele,
Să-i cură laptele!
De-o fi din moş bătrân,
Să i puie şerpii 'n sân,
Şi din barbă
Cuib să-şi facă!
Să nu mai deoache!
Când s'a deochea pământul,
Atunci să te deochi!
Cum dă soarele,
Aşa să dea deochiul!

Scris în Voiteg şi comunicat de Alexandru Ţăran.

18. De deochi.

Se aduce apă într'un păhar şi se face cruce:

Plecai pe cale, pe cărare,
Şi ieşii în dealul mare;
Acolo mă 'ntâlnii:
Cu strigoniul, cu strigoanea,
Cu muroniul, cu muroanea,
Cu pocitorul, cu pocitoarea,
Cu rămnitorul, cu rămnitoarea,
Cu dracul, cu drăcoanea.
Pe N. jos îl (o) trânteà,
Sângele-i vărsà,
Inima-i mâncà.
Iar Maica Precistă-l (o) auzeà,
Crucea în mână luà,
Şi se scoborà
Pe scară
De ceară,
Şi de strigoni îl (o) apără,
Şi-i îndepărtà,
Şi din gură cuvântà:
— «Taci N., nu te văecărà,
Că ieu voi chitì:
Inimă la inimă, [1]
Ficatul la ficat,
Jâgăriţele la jâgăriţi, [2]
Mânile la mâni,
Picioarele la picioare,
Capul la cap,
Gura la gură,
Urechile la urechi, —
Mai bine de cum au fost!»
N., rămâni curat (ă),
Luminat (ă),

[1] Stomacul la stomac. — [2] Plumânile şi inima.

Cum Maica Precistă din cer
Te-a lăsat!
Leac să-ţi fie
Din gura mea,
Din inima mea!

Auzit dela Solomia Guia în Caransebeş.

19. De deochi.

Descântătoarea face cruce bolnavului, îi suflă peste frunte şi zice:

Amin! Amin!
Descânt descântecul
Maichii Marii.
Io Ana, descântătoare,
Cu Maica Marie lecuitoare
Ne rugăm lui Dumnezeu,
Să lecuim,
Să izbăvim,
Amin! Amin!

Iarăş suflă peste fruntea bolnavului şi urmează:

Nu suflai suflatul,
Ci deocheatul,
Resmieratul,
Rămnitul
Şi pocitul.
Cine-o fi deocheat,
Să fie crepat!
Cine-o fi rămnit şi pocit,
Să fie pocnit!
De-o fi deocheat
De ochi de vecin,
De ochi de străin,
De ochi de fată fetiţă
De nevastă 'nfrântă,
De văduvă văduvită:
Fugi deocheate!
Fugi resmierate,
Şi rămnite,
Şi pocite,
Urgisite,
Năprăcite!
Că io cu sufletul te-am suflat,
Şi cu schipeţi [1] te-am spălat.

Descântătoarea suflând peste fruntea celui bolnav, îşi udă degetul cel mare dela mâna dreaptă cu scuipat, unge fruntea trăgând cruciş şi curmeziş.

In Dunăre te-am aruncat,
In năsip te-am îngropat, —
Acolo să-ţi fie casa
Şi masa,
Acolo să-ţi fie scocul
Şi jocul;
Că N. nu te poate ţineà,
Nici purtà,
Nici culcà;
Ci el să rămână luminat,
Ca aurul curat,
Ca Maica Mărie ce l-a lăsat,
Ca moaşa ce l-a scăldat,
Ca naşul ce l-a botezat,
Mai vârtos
Ca Domnul Cristos, —
Leac să-i fie!

La sfârşit suflă, ca şi mai nainte; apoi ia un cuţit şi-l împlântă'n pământ după uşă. Dacă gazda îi dă ceva bani, descântătoarea îi pune jos şi-i calcă cu piciorul, repetând:

Leac să-i fie,
Din Maica Mărie!
Amin! Amin!

Din Caransebeş.

---

[1] Scuipat.

20. De deochi.

Descântătoarea linge la frunte pe cel bolnav de «gigiochi», şi-i suflă peste frunte, apoi zice:

Dedeochi,
Dedeochi!
Să te duci dela N.,
Din gene,
Din sprincene,
Din inimă,
Din tulpină,
Din ficat, din rărunchi!
Cine-o fi deocheat,
Să fie crepat!
Cine-o fi rămnit
Să fie perit!
De-o fi de fată mare,
Ţâţele să-i plesnească,
Pulpa să-i pocnească!
De-o fi de muiere,
Pieptul să-i plesnească,
Pulpa să-i pocnească!
Şi părul să-i pice!
De-o fi de om,
Pulpa să-i pocnească,
Barba să-i pice!
N. să rămână
Curat,
Străcurat,
Ca aurul şi argintul!
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Marie!

Auzit dela Sauta (Safta) Jivan din Mircovăţ, com. de elevul Mina Nemoian.

21. De deochi.

Descântătoarea linge pe cel cu durerea de cap — deocheat — pe frunte, zicând:

Cum îşi linge oaea mielul
Şi vaca viţelul,
Ciuta-şi linge *roiul*,
Şi eu puiul:
De muroni şi de muroane,
De strigoni şi de strigoane,
De-ochituri şi rămnituri,
De mânături şi făcături.
Cum se potoleşte vântul
Şi pământul,
Aşa să se potolească,
Toate strâcnetile[1],
Toate fiorile
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Să ugească N. luminat,
Străcurat,
Ca argintul curat,
Ca poala Sfintei Maicii Marii, —
Leac lui N. să fie!

Dela Maria Cleopa, de 48 ani, din Slatina-mică, com. de R. Şandru.

22. De deochi.

Mama descântă copilului său, îl linge pe frunte în formă de cruce şi zice:

Doamne-ajută!
Vaca linge viţelul,
Oaea linge mielul,
Capra linge iedul, —
Io ling copilul meu:
De toate deochiturile,
De toate străpungăturile,
De toţi ochii răi,

---

[1] Zgârciurile.

De toate inimile rele,
De toate vânturile,
De toate bubile,
De toate frigurile.
Copilul meu să rămână curat
Luminat,
Ca steaua pe cer,
Ca roua pe pământ,
Ca dela Maica Preacurată lăsat!
Leac să-i dea Dumnezeu
Din limba mea,
Din gura mea!

Com. de elevul Teodor Savescu din Caransebeş.

23. De deochi.

Trei fire de mătură, tămâe şi cuţit.

Fugi, deocheate!
Fugi, muroane!
Cu gura te-am descântat,
Cu mătura te-am măturat,
Cu tămâia te-am tămâiat,
Cu cuţitul te-am tăiat,
Şi pe uşă te-am lăpădat.
Apoi te-am suflat
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din zgârciul nasului,
Din gene
Şi sprincene,
Din dinţi
Şi din măsele,
Din toate 'ncheeturile.
Cum se scutură vaca de viţel,
Şi găina de ou,
Şi muierea de copil,
De se uşureşte, —
Să fii şi tu curăţat,
Să rămâi curat,
Ca argintul cel spălat!

Dela Maria Petrovici din Găvojdia, com. de el. G. Săcoşan.

24. De deochi.

Amin! Amin!
Sfântă Maică Marie!
Cine-o fi deocheat,
Să fie crepat!
Cine-o fi rămnit,
Să fie pleznit!
Deochitoare,
Rămnitoare!
Deochiul în munte,
Leacul în frunte!
De-o fi deocheat de muere,
Să-i crepe pieptul,
Să-i cură laptele,
Să-i moară copilul de foame!
De-o fi deocheat de om,
Să-i crepe foalele,
Să-i pice maţele!
De-o fi deocheat din fată mare,
Să-i crepe capul,
Să-i cură sângele,
Să-i pice cosiţele,
Să rămână pleaşă!
N. să rămână curat,
Luminat,
Ca steaua pe ceri,
Ca apa pe mări,
Ca argintul curat,
Ca maica ciudat!

Spus de Liena Hamza în Cruşovăţ, comunicat de eleva Ermina Rădulescu.

25. De deochi.

Doamne-ajută!
A plecat strigoanea cu strigoniul,
Şi deochitoarea cu deochitorul,
Şi pe N. au rămnit.
Iar a plecat
Pe cale,
Pe cărare,
Şi s'a 'ntâlnit Maica Precista
Cu bolnavul în cale.
«Bolnavule, nu te năcăjì,
Nu te amărì,
Că eu ţi-oi aduce de astăzi înainte:
Inimă la inimă,
Sânge la sânge,
Carne la carne,
Putere la putere;
Eu voi mânà:
Pe strigoane şi pe strigoni,
Pe deochitoare şi pe deochitor,
Pe rămnitoare şi pe rămnitor
Peste munţi
Cărunţi.
Acolo să stee,
Acolo să bee,
Acolo să mânce,
Acolo se pocească,
Unde nu-i glas de cocoş,
Nici tăetură de topor!»
Eu să fiu descântătoarea,
Maica Precistă lecuitoarea!

Scris în comuna Vălişoara de elevul Ioan Dorca.

26. De deochi.

Doamne-ajută!
Sfântă Maică Mărie,
Leac să-i fie!
Eu m'am sculat,
Cu limba te-am descântat,
Nouă hotare te-am mânat.
Cine te-o rămnit,
O pleznit.
De-o fi de muere,
Să-i crepe ţâţele,
Să-i curgă laptele!
De-o fi de voinic,
Să-i crepe boaşele,
Să-l pornească pişăţii!
Cine s'a mirat,
Să se mire lumea şi ţara de el!
Şi N. să rămână
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp,
Ca poala sfintei Maicii Mărie!
Leac din gura mea să-i fie!

Auzit dela ţiganca Nanii Niţu din Petroşniţa şi comunicat de Teodor Şandru, elev.

27. De deochi.

Cine-o fi deocheat,
Să fie crepat!
Cine-o fi rămnit,
Să fie pleznit!
Cine-o fi vorbit,
Să fie orbit!
Dacă o fi deocheat de om,[1]
Să-l doară boaşele,

[1] Aici: bărbat.

Să-i cură pişăţii,
Să se mire lumea şi genea![1]
De-o fi deocheat de fată mare
S'o doară capul,
Şi să-i pice părul!
Să se mire lumea şi genea!
De-o fi deocheat de muere,
S'o doară ţâţele
Şi să-i moară copiii,
Să se mire lumea şi genea!
Ear N. să rămână curat,
Luminat,
Ca dela Sfânta Maică Mărie
Lăsat!
Leac, Sfântă Maică Mărie,
Lui N. să-i fie!

Dela Sofia Vrăncuţa din Globurău, com. de elevul Iancu Băcilă.

28. De deochi.

Muroni cu ochii verzi,
Muroni cu ochii 'ntunecaţi
Muroni cu ochii 'nveninaţi!
De pe capul lui N. să plecaţi,
Să vă duceţi în vânt,
Şi pe sub pământ!
Că cine l-a deocheat
Inima i-a crepat.
De va fi dedeochiul
De om:
Să-i crape boaşele,
Să-i cură pişăţii,
Să fie de mirul voinicilor!
De va fi dedeochiul
De muere:
Să-i crape ţâţele,
Să-i cură laptele,
Să-i moară copilul de foame!
De va fi dedeochiul
De fată mare:
Să-i pice tot părul,
Să-i ugească[2] curcubeta goală,
Să fie de mirul fetelor!
Iar Sfânta Maică Maria
Se scoborà,
Şi în umărul drept se puneà,
Şi cu poala-l astrucà
De rămnitori,
De deochetori.
Şi ugeà N. curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua câmpului,
Ca poala Maicii Mării.
Amin!

Auzit dela Versavia Floarea din Borlovenii vechi şi com. de elevul R. Boldea.

29. De deochi.

Voi muroni
Cu 9 feluri de ochi răi,
Cu ochi verzi,
Cu ochi viorinţi,
Nu mirareţi,
Nu desmirareţi!
Ci napoi să vă 'ntoarceţi
Din cap, de după cap,
Din creeri, de subt creeri,
Din gene
Din sprâncene,
Din dinţi,
Din măsele,
Din toate încheeturile lui N.
Io cu tămâie v'am tămâiat,
Cu sufletu v'am suflat.
In copitele *şerpilor* v'am aruncat,
Şerpii în copite v'au zdrobit,
N. curat a ugit.[3]
Leac să fie
Dela Sfânta Maică Marie!

Spus de Maria Petrovici din Găvojdia, com. de elevul G. Săcoşan.

[1] Expresiune din Bănat, «*genea*» şi «*geanea*» : mulţimea.
[2] Să-i rămână. — [3] Rămas.

30. De strădomaş.

La durere de cap?...

Bună dimineaţa, nouă fraţi,
Ca nouă împăraţi!
Nu vis[1] nouă fraţi
Ca nouă 'mpăraţi;
Voi vis 9 feluri de strădomaşi
Cu strădomăşiţe, şi 9 feluri de [ochi răi.
Voi toţi aţi plecat pe cale,
Pe cărare,
V'aţi întâlnit cu N. în cale,
Şi l aţi săgetat,
Şi l-aţi fulgerat.
Voi dela voinicul ăsta,
Din faţa obrazului,
Din zgârciul nasului,
Din creerii capului
Napoi să vă'ntoarceţi!
Că io cu usturoi v'am usturat,
Cu piper v'am pipărat,
Cu prav v'am împuşcat,
In ostrovul mărilor v'am aruncat.
Acolo veţi beà,
Acolo veţi mâncà,
Acolo aveţi pat de culcat.
N. să rămână curat,
Ca argintul străcurat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp,
Ca poala Maicii Marii!
Leac să fie din gura mea,
Din limba mea!

Dela Ana Moise din Găvojdia, com. de elevul G. Săcoşan.

31. De izdat

Sau de durere de foale (urdinare, diaree).

Descântătoarea are un cuţit în mână, şi-l mişcă deasupra foalelui zicând:

Fugi izdate,
Blăstemate!
Nu dureà,
Nu usturà,
Nu coace şi nu răscoace,
Ci napoi te 'ntoarce!
Că N. nu te poate purtà,
Nu te poate săturà,
Nu te poate adăpà,
Nu te poate cinstì,
Şi nu te poate odihnì.
Ci tu du-te dela el (sau dela ea),
Că io cu limba te-am descântat
Cu cuţitul te-am tăiat,
In mare te-am înecat,
In peatră seacă te-am încheiat
Şi 'n lemn stărp te-am aninat.
Acolo să trăeşti,
Acolo să viecueşti,
In munţi,
Cărunţi,
Unde nu-i urmă de săcure
Şi nici glas de cocoş,
Amin!

Dela Trandafira Murariu, de 58 de ani, din Slatina mică, com. de elevul R. Şandru.

[1] «*Nu vis*» = nu sânteţi. «*Voi vis*» = voi sânteţi.

32. De izdat.

Sau de durere de «inimă». Descântătoarea face semne cu un cuţit de-asupra «inimii», şi zice:

Fugi izdate,
Blăstămate!
Că ce-ai căutat,
N'ai aflat,
Ce-ai curs,
N'ai ajuns.
Pe subt pământ ai venit,
Pe subt pământ să te duci;
Cum nu te-a văzut nime
Până ai venit,
Aşa să nu te vadă nime
Până ti-i duce;
Că tu ai venit la N.
Să-ţi faci loc de casă,
Eu am venit
Să-ţi fac loc de cruce. —
Când va fi cap de lup
La trup de urs,
Şi trup de urs
La cap de lup,
Atunci să mai vină izdatu
Cu apucatu,
Atunci şi nici atunci.
Să ugească N. luminat,
Ca argintul curat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp.
Amin! Leac să fie!

Dela Maria Cleopa, de 48 ani, din Slatina-mică, com. de R. Şandru.

33. De izdat.

Descântătoarea face mai întâi cruce de trei ori spre pântecele bolnavului; după aceea suflă cruciş de trei ori tot peste locul acela. Incepe apoi să rostească descântecul, şi în vreme ce-l rosteşte îşi aşează palma întreagă pe pântecele bolnavului, o ridică şi iarăş o aşează, dar totdeauna o aşează în cruce, până ce a făcut aşa şapte cruci.

Se zice descântecul de 9 ori:

Fugi, izdate,
Blăstămate!
Fugi, spurcate,
Blăstămate!
Fugi, drace,
Necurate!
Că eu cu tămâe te tămâeai,
Cu suc te uscai,
Cu ai[1] te aii,
Cu udat te udai,
Şi 'n mare te 'necai.
Ear N. să fie curat,
Luminat,
Ca argintul străcurat,
Ca aurul lămurit,
De-acuma zviduit,[2]
Amin! Amin!
Amin!

Comunicat de Eva Ogrin, învăţătoare în Lugoj.

---

[1] Usturoi.

[2] Mântuit, scăpat, vindeçat = *zviduit*.

34. De izdat.

Descântătoarea pune tămâe pe cărbuni aprinşi şi afumă până ce descântă. Piciorul drept îl ţine la foalele bolnavului.

Izdat de un hotar,
„ „ două hotare,
„ „ trei „
„ „ patru „
„ „ cinci „
„ „ şase „
„ „ şapte „
„ „ opt „
„ „ nouă „
Izdat necurat!
Tu ai venit, venit la N.,
Lin şi cătin,
Io te mân cu calul
Dolac[1] înşelat,
In pinteni tăiat,
Peste mare aruncat;
Că omul ăsta
Nu te poate ţineà,
Nu te poate purtà,
Să-l laşi curat,
Străcurat,
Ca aurul şi ca argintul.
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Marie!
(De trei ori se zice).

Izdat dela o pivniţă,
„ „ două pivniţi,
„ „ trei „
„ „ patru „
„ „ cinci „
„ „ şase „
„ „ şapte „
„ „ opt „
„ „ nouă „
Izdat necurat!
Tu ai venit, venit la N.,
Lin şi cătin,
Io te mân cu calul
Dolac înşelat,
In pinteni tăiat,
Peste mare aruncat;
Că omul ăsta
Nu te poate ţineà,
Nu te poate purta,
Să-l laşi curat,
Străcurat,
Ca aurul şi ca argintul.
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Marie!
(De trei ori).

Descântătoarea plezneşte în palme de trei ori, şi urmează:

Izdat pleznit,
Izdat pocnit,
Tu ai venit la N.,
Lin
Şi cătin,
Io te mân cu calul
Dolac înşelat,
In pinteni tăiat,
Peste mare aruncat,
Că omul ăsta
Nu te poate ţineà,
Nu te poate purtà,
Să-l laşi curat,
Străcurat,
Ca aurul şi ca argintul,
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Marie!
(De 3 ori).

Auzit dela Sauta (Safta) Jivan din Mircovăţ, com. de elevul Mina Nemoian.

[1] Frumos?

35. De izdat.

Descântătoarea pune mâna dreaptă, sau piciorul drept, sau p'amândouă la foalele aceluia, cui vrea să-i descânte. Zice apoi de trei ori descântecul:

Fugi, izdate,
Ş'apucate!
Nu îmfla,
Nu gâmfa,
Nu izbì,
Nu pocì!
Că io cu piciorul te calc,
Cu mâna te mân,
Anume
In lume
La celce te-a mânat:
De-o fi ţap,
Ţap să crepe!
De-o fi cocoş,
Cocoş să crepe!
De-o fi mânz,
Mânz să crepe!
N. să rămână curat
Luminat,
Ca sfânta Maică Marie,
Ce l-a lăsat!
Leac să fie,
Descântecul Maicii Sfinte Marii,
Din limba mea curată,
Din mâna mea dreaptă! Amin.

Com. de elevul Iosif Stoica din Topleţ.

36. De izdat.

Trei căţei de ai (usturoi) se pisează cu muchea toporului şi se mestecă cu prav de puşcă, după aceea se pune „la inimă" (la stomac) sau la locul unde-i durerea. Descântătoarea, în decursul descântecului, afumă pe bolnav cu fum de tămâe şi-l atinge cu piciorul drept la locul, unde-l doare.

Descântecul se zice numai odată, în orce zi, în orcare ceas.

Fugi izdat,
Blăstămat,
Dela N.,
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din zgârciul nasului,
Din piept din inimă,
Din ficat,
Din mâni, din picioare,
Din toate 'ncheeturile!
Izdat porcesc,
Izdat văcesc, —
Izdat rumânesc,
Izdat nemţesc,
Izdat unguresc,
Izdat jidovesc, —
Izdat greu,
Izdat domol,
Izdat de 99 de feluri!
Ieşi şi te du în slog,[1]
Până-i da de-al tău loc;
Că tu la N. n'ai loc,
Nici de stat,
Nici de 'ncins,
Nici de cuprins!
Nu săgetà,
Că N. cu prav te-o împuşcat,
De tine nimic n'o lăsat,
Şi cu ai[2] te-o ait,
De tine nimic n'o ugit,[3]
Cu piciorul te-o călcat,
Sub pământ te-o băgat.
Te du, unde se duc
Toate apele,
Pe sub toate punţile!
N. să rămână curat,
Ca dela Dumnezeu lăsat,
Ca 'n ceasul ce-o născut,
Când beteşug n'o avut!

Com. de elevul Dum. Roşca din Caransebeş.

[1] Răzor. — [2] Usturoi. — [3] Rămas.

37. De izdat.

Descântătoarea cu un cuţit în mână trage linii în aer, cruciş şi curmeziş, d'asupra pântecelui omului bolnav, şi zice:

La inimă: inimă de vidră,
La cap: cap de lup
Şi ureche de urs,
La mâna stângă:
Crucea sfântă,
Ear la cea direaptă:
Sfta Maica Marie.

Se zice de două ori. Apoi descântă aşa:

Fugi, izdate, dela N.,
Din inimă, [1]
Din ficăţei,
Din sângele lui,
Din rărunchi,
Din smagă,
Din putere;
Că io cu sufletul te-am suflat,
Cu gura te-am descântat,
Du cuţitul te-am tăiat,
In mările negre te-am aruncat,
Şi'n inima [1] lui N. nu te-am lăsat.

Acestea se descântă de 3 ori; la sfârşit împlântă cuţitul după uşă jos, şi zice:

Cum se 'ntoarce uşa,
Aşa să se 'ntoarcă dela N.
Toate durerile,
Toate pociturile,
Toate năprăcirile.
Amin!

Din Caransebeş.

38. De izdat.

Fugi izdate,
Blăstămate!
Nu încinge,
Nu cuprinde,
Nu umflà,
Nu gâmfà,
Nu coace,
Nu răscoace,
Napoi întoarce!
Că ieu m'am sculat,
Cu cuţitul te-am tăeat,
Nouă hotare te-am mânat.
Că ieu te mân cu unul,
Tu vii cu doi;
Că ieu te mân cu doi,
Tu vii cu trei;
Că ieu te mân cu trei,
Tu vii cu patru;
Că ieu te mân cu patru,
Tu vii cu cinci;
Că ieu te mân cu cinci,
Tu vii cu şase;
Că ieu te mân cu şase,
Tu vii cu şapte;
Că ieu te mân cu şapte,
Tu vii cu opt;
Că ieu te mân cu opt,
Tu vii cu nouă, —
Ear ieu te mân
Cu mânile-amândouă.
Ieşi din faţa obrazului,
Din zgârciul nasului,
Ieşi din maţele lui, —
Din piele,
De sub piele,
Ieşi din foalele lui,
Din in ma lui!
Că N. nu te poate adăpà,
Nu te poate culcà;
Du-te'n văi şi munţi
Cărunţi,
Acolo-s mese 'ntinse
Şi făclii dalbe
Aprinse,
Şi păhare scrise.
Acolo să lăcueşti,
Şi să sălăşlueşti!

Auzit dela Nina Niţu din Petroşniţa, l. Caransebeş, şi comunicat de elevul Ioan Ghergulescu.

[1] Stomac.

39. De izdat.

Fugi, izdate,
Blăstămate!
Nu izdà,
Nu blăstămà!
Cu tămâe dela nouă greci
Te-oi tămâeà,
Cu mătura te-oi mătură,
În Marea-Neagră te-oi aruncà!
De amar ce-i fi,
Nici peştii nu te-or înghiţì.
N să rămână curat,
Luminat,
Ca steaua pe ceri,
Ca apa pe mări,
Ca argintul curat,
Ca maica ciudat!

Auzit dela Liena Hamza din Cruşovăţ (*Caraş-Severin*) *şi comunicat de Ermina Radulescu.*

40. De izdat.

Fugi, izdate,
Blăstămate!
Nu izda,
N'apucà,
Nu săgetà,
Nu încinge,
Nu cuprinde,
Nu pocì,
Nu trântì,
Nu izbì!
Cu gura l-oi descântà,
Cu cuţitul l-oi tăià,
Şi cu mâna l-oi luà,
Cu tămâe l-oi tămâeà,
In Marea-Neagră l-oi lăpădà!
In copitele ciutelor,
Şi'n coarnele cerbilor, —
Acolo să mănânce,
Acolo să zdrumice,
Acolo să cinstească,
Acolo să *sgozbească!* [1]
Şi N. *ugì* curat,
Luminat,
Ca argintul curat,
Ca aurul străcurat,
Ca maica ce l-a dat,
Ca poala Maicii Mării!
Leac să fie,
Maică Precistă,
Maică Mărie!
Leac să fie,
Din gura mea,
Din limba mea,
Cu leacul tău
Ş'al lui Dumnezău!

Comunicat de Vasile Tărianu din Pătaş, l. Bozovici (*Caraş-Severin*).

41. De izdat.

Fugi, izdate,
Blăstămate!
Ieşi din maţe,
Şi din braţe,
Din inimă,
Din tulpină!...
Voi pocituri
Şi făcături,
Nu încingereţi,
Nu cuprindereţi!
Că aici nu-i locul vostru,
Ci ie loc de cruce, —
Crucea vă despice,
Crucea vă dărâme!

[1] Să ospeteze.

Cu crucea vă crucişai,
Cu cuţitul vă tăeai,
Şi la muntele Semenic
Vă mânai
Şi'n pământ vă băgai!

Auzit dela baba Alecsandrina Suru din Vălişoara, l. Caransebeş, şi comunicat de Ana Seracin.

42. De izdat.

Fugi, izdate,
Blăstămate,
Blăstămat de nouă sate!
Aici nu-i loc pentru tine,
Că-i loc pentru biserică.
Fugi, blăstămate!
Că pe tine te-oi luà,
Cu cuţitul te-oi tăià,
In vârf de deal te-oi aruncà,
In picioarele cailor te-oi lăpădà,
Cu tămâie te-oi tămâeà,
Şi'n pământ te-oi băgà.

Din Caransebeş.

43. De colăcit.

Descântecul de «colăcit» sau de «încolăcit», durere de stomac, se descântă cu tămâe, cu un fir de mătură, şi cu un cuţit. Tămâea o bea bolnavul cu apă sfinţită. Dacă n'are apă sfinţită, e bună şi cea de izvor. Firul de mătură îl pune după uşă, cuţitul îl împlântă tot acolo, la sfârşitul descântecului, şi le lasă puţin timp să stea acolo.

Se mai poate descântà şi cu nouă fuse de tort. Fusele, după descântec, se împlântă cu vârful în pământ.

De-i fi, colăcite:
Din vărsat de nori,
Din răsărit de soare,
Din prânz,
Din ameazi,
Din cină,
Din miez de noapte,
Din cântat de cocoş, —
Să te domoleşti,
Să te potoleşti!
Nu urlà
Ca vadurile,
Nu vâjăì
Ca vânturile,
Nu te zvârcolì
Ca şerpele!
Că ieu te-am suflat,
Şi te-am mânat
In munţi
Cărunţi.
Acolo te-aşteaptă a tăi
Cu mese 'ntinse,
Cu făclii aprinse!
Acolo voi să beţi,
Acolo să mâncaţi,
Acolo să sălăşluiţi,
Acolo s'odihniţi!
Că N. n'are loc,
Nici d'a vă culcà,
Nici d'a vă adăpà,
Niçi de-a odihnì,
Nici de-a sălăşluì;
Că ieu, cu gura, v'am suflat, —
Şi Maica Precistă leac ţi-a dat. —

Auzit dela Cumbria Pocreanu din Jupa şi comunicat de George Gruea.

44. De colăcit.

Omul, ori dobitocul, care sufere de «încolăcitul lietnic», nu se umflă deodată, ci tot încetişor, până când s'a făcut ca o bute.

Descântecul se zice de nouă ori, şi totdeauna se suflă peste cel bolnav.

Fugi, încolăcit!
Că ieu te-oi descântà,
Şi 'n codrul mare
Te-oi mânà,
Nici de leac
Nu te-oi lăsà!
Ieşi încolăcit grabnic,
Ieşi încolăcit lietnic,[1]
Incolăcit nemţesc,
Incolăcit rumânesc,
Incolăcit sârbesc,
Incolăcit de 99 de feluri!
Ieu în codrul mare
Te-oi mânà,
Unde cocoşii
N'or cântà,
Şi glas de voinic
Nu s'aude,
Urmă de săcure
Nu se vede.
In codrul mare:
Acolo să te *odoreşti!*[2]
Că-s mese întinse
Şi făclii aprinse,
Acolo să te odoreşti,
Şi să te opreşti!

Comunicat de Alex. Ţăranu din Voiteg.

45. De colăcit.

Descântătoarea îşi face cruce şi zice încet:

Fugi, colăcite,
Rătăcite!
Fugi, izdate,
Blăstămate!
Fugi, că aici n'ai loc!
Aici e loc de cruce.
Că ieu cu limba te-oi descântà,
Cu tămâe te-oi tămâeà,
Şi te-oi luà,
Şi te-oi mânà
Sub tufă de răchită,
Acolo vei conăcì,
Acolo vei sălăşluì!
N. să rămână curat,
Luminat,
Cum Maica Precistă din cer
L-a lăsat!
Leac să fie,
Din gura mea,
Din inima mea!

Auzit dela Rusălina Murariu din Slagna, (lângă Caransebeş) şi comunicat de elevul Nichifor Lazăr.

46. De colăcit.

Amin! Amin!
Descântecul Sfintei Maicii Mării:
Fugi, colăcite,
Fugi, rătăcite!
Ce-ai stat, d'ai încins?
Ce-ai stat, d'ai cuprins?
Fugi, izdate,
Fugi, pipărate!

---

[1] „Lietnic" = încet, lăsător. — [2] Să te sfarmi?

Că io cu gura te-oi descântà,
Cu cuţitul te-oi tăià,
Cu sufletul te-oi suflà,
Peste mări te-oi aruncà,
Nici de leac nu te-oi lăsà!
Acolo te-oi potolì,
Acolo te-oi aşezà!
Să rămână N. curat,
Luminat,
Ca Maica din cer
Ce l-a lăsat!
(*De trei ori şi cu cuţitul*).

Comunicat de elevul Simeon Laţcu din Alibunar.

47. De întors

Sau «de mânătură», sau «de desfacere»

Pentru a întoarce dela bolnav „mânătura“, „făcătura“, „aruncătura“, descântătoarea ia un cuţit şi o amestecătură de: unsoare, prav de puşcă, tămâe şi ai (usturoi), le ţine în palmă şi glăsueşte:

Io descânt cu numele Domnului,
Şi a Sfintei Maice Marie,
Leac din gura mea să fie!
Plecă N. pe cale,
Pe cărare,
Se'ntâlnì cu facerile 'n cale.
Faceri spurcate,
Faceri necurate,
Faceri sorocite,
Faceri întâlnite!
V'o fi mânat cu unu,
Io vă 'ntorc cu doi;
V'o fi mânat cu doi,
Io vă 'ntorc cu trei;
(*Şi tot aşa cu 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9*).
V'o fi mânat cu nouă,
Io vă 'ntorc cu zece, —
Cu unu mai mult,
Cu vârf şi 'ndesat
In capu aceleia,
Care v'o mânat, —
Şi să-i faceţi:
Din cap
Peri de ţap,
Din mâni
Peri de câni,
Din ţâţe
Peri de mâţe,
Din trup
Peri de lup,
Din picioare
Piele de urs!

Se rosteşte de 3 ori. Apoi descântătoarea ia 3 creţari şi-i aruncă spre sfinţitul soarelui, fără să privească într'acolo; — dacă în odaie se află fereastră, ce se deschide spre apus de soare, banii se pot aruncà şi pe fereastră; iar dacă nu se află, descântătoarea trebue să-i arunce d'afară spre apus. — Cu unsoarea descântată unge pe bolnav în cruci peste tot corpul.

Dela Trandafira Murariu, de 58 de ani, din Slatina-mică, com. de R. Şandru.

48. De întors.

Pe un vătrai cu cărbuni aprinși descântătoarea pune tămâe, apoi ia o cămașă de-a bolnavului, o întoarce pe dos și vârându-și mânile într'însa o întoarce pe după mâni d'asupra vătraiului, descântând:

Nu întorc c'o mână,
Ci întorc cu două;
Nu întorc cu două,
Ci întorc cu trei;
Nu întorc cu trei,
(*Și tot așa cu 4, 5, 6, 7, 8*),
Nu întorc cu opt,
Ci întorc cu nouă,
Intorc cu 99:
Făcăturile,
Mânăturile,
Năprăciturile,
Supusăturile
Din lume și țară,
Să se ducă 'napoi iară
De unde-s venite,
De unde-s sorocite,
De unde-s năprăcite,
De unde-s mânate,
De unde-s descântate.
D'o fi din țară,
D'o fi din lume,
D'o fi din târguri
Mânate,
Descântate,
Sorocite,
Năprăcite,
Io le 'ntorc napoi
De 99 de ori,
Mai încintate,
Mai înfocate,
Să se ducă napoi
Și mai sunducoase [1],
Și mai mânioase,
Napoi la cine-o vrăjit.
Să se ducă de unde-s
Descântate
Și mânate,
Acolo să facă dureri,
Acolo să facă fiori,
Acolo să facă strâcnete,[2]
Acolo să facă săgeți,
Și mânii, și sfezi!
Că io Ana, descântătoare,
Cu Maica Marie lecuitoare,
Ear m'am mâniat,
De 99 de ori n'apoi le-am înturnat;
Cine-o 'ntors cu 9,
Să 'ntoarcă cu 8,
Cine-o 'ntors cu opt,
Să 'ntoarcă cu 7;
(*Și tot așa până la 1*).
Io napoi le-am înturnat,
Nici de leac nu le-am lăsat,
Mai încintate,
Mai înfocate,
Și napoi înturnate,
Toate durerile,
Toate arsurile,
Toate mânăturile,
Toate făcăturile.
Io pe N. am lămurit,
L-am curățit
Și izbăvit.
Amin!

Din Caransebeș.

[1] Moroase. — [2] Zgârciuri.

49. De aruncătură.

Nu se simte bine cineva și crede, că s'a bolnăvit prin faptul aruncării pe ascuns a unui lucru tocmai în drumul pe unde a trecut, descântătoarea îi descântă pentru a desface de aruncătură.

Versurile ce urmează sânt rostite întâi la un râu, din care se scoate apă descântată, pe urmă apa se duce acasă, se rostesc a doua oară versurile și bolnavul este spălat pe cap și pe trup cu apa aceea.

Apă limpede,
Apă lin curgătoare,
Pe N. să mi-l speli
Şi să-l limpezeşti
De aruncătură de sară,
De aruncătură de miezul nopţii,
De aruncătură de zori,
De aruncătură de dimineaţă,
De aprins,
De foc nestins!
Cine-a făcut c'o mână,
Io desfac cu două;
Cine-a făcut cu două,
Io desfac cu trei;
Cine-a făcut cu trei,
Io desfac cu patru;
Cine-a făcut cu patru
Io desfac cu cinci;
Cine-a făcut cu cinci,
Io desfac cu şase;
Cine-a făcut cu şase,
Io desfac cu şapte;
Cine-a făcut cu şapte,
Io desfac cu opt;
Cine-a făcut cu opt,
Io desfac cu nouă;
Cine-a făcut cu nouă,
Io desfac cu mânile amândouă.
Apă lină,
Cristalină,
Curăţă pe N.
De aruncătură!
N. să rămână
Curat
Cum Dumnezeu l-a dat,
Amin!

Auzit dela Eremia Voina din Sâlha și com. de Sidonia Vița, elevă.

50. De mânătură spurcată.

Visează omul urît, cu «duhul rău», nu poate durmì, și a doua zi se simte bolnav: e prepus că oarecare voitor de rău i-a trimis duhul necurat să-l bolnăvească. Cheamă o vrăjitoare, să descânte și să alunge pe cel necurat.

Vrăjitoarei îi trebue o potcoavă de cal aflată în drum, 9 fuse de tors, 9 ace de cusut, 9 spini dintr'o grapă. Lucrurile acestea toate se așează într'o găleată de apă, până ce se descântă, după aceea se scot și se pun în pat, și bolnavul se culcă pe ele.

Mai are vrăjitoarea o păreche de foarfece și un cuțit, și descântă:

Mânătură spurcată,
Mânătură cu duh rău!
Duhul rău din apă,
Duhul rău din culcare,
Duhul rău din mâncare!
Mânătură spurcată,

Mânătură de seară,
Mânătură dela miezul nopţii,
Mânătură din făcutul zilei,
Mânătură del' ameazăzi!
Curvoaică neagră
Şi urâtă,
Ce te-ai năprăcit [1]
In capul (*cutăruia ori cutăreia*)
Ce te-ai năprăcit
In capul omului (*ori muierii*)?!
Că ieu am plecat
Cu limbă descântătoare,
Cu fuse-adunătoare,
Cu ace cusătoare,
Cu potcoavă călcătoare,
Cu apă spălătoare,
Şi cu spini din grapă, —
Deloc [2] să-i treacă!

Auzit dela Versavia Florea din Borlovenii vechi şi comunicat de R. Boldea, elev.

51—52. De mânătură spurcată.

Descântătoarea are un cuţit în mână şi măsoară bolnavul de-alungul lui cu cuţitul de trei ori, dela cap până la picioare, şi zice:

Stu [3] hală
Stu buduhală!
Stu ceaţă,
Stu negureaţă!
Ce vini ca o eapă rânchezând,
Ca o cloţă clănţăind,
Ca o căţa lătrând,
Ca o mâţă mârăind?
Că tu vei fi mânată
De fată fetită, [4]
De văduvă văduvită,
De muiere cu bărbat,
Vei fi din sat,
O dintr'alt sat,
Vei fi de străină,
Vei fi de cununat,
Vei fi de cununată,
Vei fi de mumă cu fată;
Ieu m'am sculat,
Cu limb'am descântat,
Toate mânăturile
Şi făcăturile
Şi năprăciturile,
Ieşiţi dela *N.*
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din sgârciu nasului,
Din dinţi, din măsele,
Din piept, de subt piept,
Din inimă, de subt inimă,
Din ficaţi, de subt ficaţi,
Din rărunchi, de subt rărunchi,
Din maţe, de subt maţe,
Din *prăcşor*, de subt *prăcşor*, (?)
Din chiciuri, de subt chiciuri,
Din genunchi, de subt genunchi,
Die fluer, de subt fluer,
Din pulpe, de subt pulpe,
Din călcâi, de subt călcâi,
Din vâni, de subt vâni,
Din mâni, de subt mâni,
Din măduhă, de subt măduhă;
Că ieu m'am sculat,
Cu cuţitu te-am tăiat,
In hăi munţi
Cărunţi
Te-am mânat,
Unde cocoş n'a cântat,
Voinic earba n'a călcat,
Nici săcurea n'a tăiat.
Acolo să vă aşezaţi
Şi să vă 'ncuibaţi,
Pe *N.* să-l lăsaţi
Curat,

[1] Aşezat. — [2] Îndată. — [3] Interjecţiune, d. e.: «stu hăi!», ca să alungi un câne ori alt animal. — [4] Fată *fetită* = trecută.

Luminat,
Ca din tata, ce l-a prăsât,
Mama, ce l-a născut,
Nunaşu, ce l-a botezat,
Şi moaşa, ce l-a scăldat.
Amin! leac să fie,
Sftă Maică Mărie!

Dela Maria Cleopa, de 48 ani, din Slatina-mică, com. de R. Şandru.

53. De mânătură spurcată.

A plecat mânătura pe cale,
Pe cărare,
Şi s'a 'ntâlnit cu N. în cale:
De pământ l-a trântit,
Sângele i-a tocit (?).
N. se cântà
Şi se văierà,
Că mânătura
l-a băut toată puterea.
Dar io Măria, descântătoarea,
Cu N. mă 'ntâlneam
Şi-l întrebam:
— «Ce te cânţi,
Ce te văierezi?»
— «Cum nu m'aş cântà,
Cum nu m'aş văierà?
Că m'am întâlnit
Cu mânătura 'n cale, —
Puterea mi-a băut,
Şi sângele, şi smaga,
Picioarele mi-au săcat,
Trupul tot la pământ
L-au aşezat».
— «N. nu te cântà,
Nu te văierà;
Că io-s Măria,
Descântătoarea,
Şi mânătura dela tine
Napoi oi întoarce-o,
Ş'oi tămâià-o,
Ş'oi suflà-o,
Ş'oi împuşcà-o!
Cine-a mânat-o cu soroc,
Io o întorc cu prav şi cu foc
In capul cui a mânat-o.
Să umble din grădină
In grădină,
Până şi-a da de stăpână,
Din sat în sat
Cui o fi mânat; —
Că io dela N.
Cu zbici am zbiciuit-o,
Cu lopat'am tăiat-o,
In mări am aruncat-o.
Voinicu N. rămânea curat,
Luminat, —
Leac să-i fie! Amin!

Dela Maria Petrovici din Găvojdia, com. de el. G. Săcoşan.

54. De mânătură.

Se descântă cu cuţitul la piept:

Amin, Amin!
Cusma Damin![1]
Plecă N.
Pe cale,
Pe cărare,
Se 'ntâlnì cu mânătura 'n
Cale:
Mânătură mânată,
Iute şi 'nfocată,
Dela judecată.

[1] «Cusma Damin», fraţii medici şi patronii doftorilor: *Cosma* şi *Damian*, sfinţii cari înlocuesc uneori pe Maica Domnului în descântece.

Mânătură mânată de fată mare,
Mânătură mânată de june,
Mânătură mânată de văduvoni,
Mânătură mânată de văduvoane,
Mânătură mânată de 99 de feluri,
Intâlniră pe N.,
Il trântiră
Şi carnea-i ciupiră.
Tu mânătură,
Să-l laşi pe N.,
Curat,
Şi străcurat.
Ca aurul şi ca argintul!
Io să-i fiu descântătoare,
Maica Marie lecuitoare!
Amin! (*De 3 ori*).

Auzit dela Sauta (Safta) Jivan din Mircovăţ, comunicat de elevul Mina Nemoian.

55. De mânătură.

Fugi mânătură,
Fugi pocitură,
Fugi din creerii capului,
Din ochi,
De sub ochi,
Din obraz,
De sub obraz,
Din dinţi,
De sub dinţi,
Din măsele,
De sub măsele,
Din barbă,
De sub barbă,
Din grumaz,
De sub grumaz,
Din piept,
De sub piept,
Din inimă,
De sub inimă,
Din ficat,
De sub ficat,
Din maţe,
De sub maţe,
Din picioare,
De sub picioare,
Din toate *măduhurile;*
Că N. nu te poate purtà,
Ieu cu prav te-oi împuşcà,
Cu tămâne te-oi afumà,
Cu usturoi te-oi *ungeà,*
Peste cei mari munţi te-oi mânà.
Leac să fie!
Sfântă Maică Mărie!
Din limbă curată,
Din inimă direaptă!

Auzit dela Liena Hamza din Cruşovăţ şi comunicat de Ermina Radulescu, învăţătoare.

56. De mânătură.

Mânătură din sat,
Mânătură din alt sat,
Mânătură din vânt,
Mânătură de pe pământ,
Mânătură de nouă feluri,
99 de mânături,
99 de pocituri,
99 de muroni cu muroane,
99 de strigoni cu strigoane!
Nu pocì,
Nu izbì,
Nu dureà,
Nu săgetà!
Ieu cu gura te-oi descântà,
Cu cuţitul te-oi tăià,
Cu tămâne te-oi tămâneà,
Napoi
Pe povoi
Te-oi mânà.
Te-oi mânà din *ánin* în salcă,

Din salcă în măr,
Din măr în păr,
Din păr în prun,
Din prun în gorun,
Din gorun în tei,
Din tei în spin,
Acolo te-oi mânà,
Acolo să trăieşti,
Acolo să cinsteşti,
Acolo să *zgozbeşti,*[1]
N. ugí[2] curat,
Luminat,
Ca aurul străcurat,
Ca maica ce l-a dat,
Ca poala Maicii Marii,
Leac să fie!
Maică Precestă,
Maică Mărie,
Leac să fie,
Din gura mea,
Din limba mea
Cu descântecul meu,
Cu leacul tău,
Ş'al lui Dumnezeu!

Com. de elevul Vas. Tărianu din Pătaş.

57. De mânătură.

Nouă gene,
Dobrogene,
Nouă fete despletite,
Nouă văduvi văduvite
Pe scară
De ceară
Se suiau la Sfta Maică Maria.
Iar Sfânta se duceà,
Toate leacurile adunà,
Şi lui N. le dădeà,
Sftă Maică Maria,
După mânătură se luà,
Departe o duceà,
Unde glas de cocoş n'auzeà,
Fată mare codiţă nu 'mpleteà.
Iar cătră mânătură ziceà:
Aici să-ţi fie beutura şi mâncarea,
Că dela N. cu tămâie te-am tămâiat,
Şi în munţi nalţi te-am depărtat.
N. să rămână curat,
Şi luminat!
Amin!

Dela Maria Petrovici din Găvojdia, com. de el. G. Săcoşan.

58. De apucat.

Descântătoarea foloseşte un topor şi aşchie sărită din lemn.

Veneà apucatul
Şi spurcatul,
Veneà în uşă,
Din uşă
Săreà în masă,
Din masă
Săreà în blid,
Din blid
Săreà în lingură,
Din lingură
Săreà la N.
Şi-l apucà
De băerile inimii.
Fugi apucate!
Şi spurcate!
Că ieu te tai
Şi te zdrumic:
Cum tae oamenii
Lemnele,
Şi muerile

[1] Să ospetezi?
[2] Rămase.

Verzele;
Şi te-oi luà,
Şi te-oi mânà,
Cu 9 păcurari,
Cu 9 hoţi,
Cu 9 berzi,[1]
Cu 9 puşti.
Şi tot te-oi puşcà,
Şi tot te-oi săgetà,
Şi peste 9 hotare
Te-oi mânà.
Şi N. să rămână
Curat,
Luminat,
Cum Maica Precistă din cer
L-a lăsat!
Leac să fie,
Din gura mea,
Din inima mea!

Auzit dela Rusălina Murariu din Slagna l. Caransebeş, şi comunicat de elevul Nichifor Lazăr.

59. De apucătură.

Se descântă cu pieptenul la piept.

Venì apucatul
Cu apucătoarea la uşă,
Află uşa 'ncuiată,
Fereastra astupată.
Pe coş, pe coş s'a 'ntins
O labă de urs
Şi o labă de lup,
Şi prinse pe N. de coastă,
De sub coastă,
De toate încheieturile
De-acolo te-oi luà,
Şi te-oi perià...
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Marie!

Comunicat de elevul Mina Nemoian, dela Sauta (Safta) Jivan din Mircovăţ.

60. De muroni.

Omul chinuit de răul muroiului, ce iese noaptea din mormânt, chiamă doi oameni vrăjitori. Mai nainte de a plecà la mormântul muroiului, şi după ce s'a înoptat, vrăjitorii caută după muroi prin butoaie, prin oale ş. a. şi negăsindu-l, se duc la morminţi.

Când vrăjitorii pornesc dela casa năpăstuită de muroi, grăiesc aşa:

Cel dintâi:

Ciaca, maca!

Al doilea:

Baricaca!

Ei zic vorbele acestea de trei ori, apoi merg la mormântul muroiului, purtând cu dânşii o mânecă de cămaşă folosită de muroi, când era viu ca toţi oamenii.

Sosiţi la mormânt, unul din vrăjitori bate de 3 ori în crucea muroiului şi totdeauna descântă aşa:

[1] Pl. dela bardă.

Haid' măi N.
La gostâie[1] să te ducem,
Peşte să-ţi dăm,
Să mânci să te saturi:
Şăran şi şciucă,
Şi chicigă,[2]
De tot felul.

In vremea, când se rostesc vorbele de mai sus, al doilea vrăjitor umple mâneca de cămaşă cu pământ dela crucea mormântului, unde s'au oprit. Când ies din cimiter, vrăjitorii nu se întorc pe calea, pe care au venit, ci pe altă cale. Pe drum vrăjitorul lapădă, din când în când, puţin din pământul luat. Şi pământul acesta lăpădat — aşa se crede — se preface, mai târziu, în fel de fel de dobitoace. Vrăjitorii acum ajung la o bară, — o apă stătătoare, de care se află în părţile acestea din apropierea Dunării, se numeşte bară. Aici vrăjitorul aruncă în bară măneca dimpreună cu pământul adus din cimiter, zicând:

«Aici să-ţi fie locul!»

Muroiul acum trebuie neapărat să sară 'n bară pe urma pământului luat dela crucea lui. De acolo din apă el nu mai poate scoate nici mânecă, nici pământ, ci — deoarece muroiul niciodată nu ştie înota — se îneacă. De altcum muroiul e silit să rămână sub apă, căci vrăjitorul i-a poruncit: «Aici să-ţi fie locul!» Şi orice muroi poartă strajnică frică de vrăjitor.

Vrăjitorii, în sfârşit, apucă iarăş altă cale şi se întorc acasă; nainte de a intra în sat, unul zice:

«Aici să-ţi fie hotarul!»

pentru o întâmplare când muroiul totuş ar mai avea ceva putere şi ar ieşì din bară.

Tot în noaptea aceea — se vrăjeşte de obicei noaptea — vrăjitorii merg să-şi primească plata dela casa mântuită de răul muroiului.

Dela Ioan Pomariu, din Deliblata, după spusele elevului Iosif Bogdan.

61. De muroni.

Până ce descântă, descântătoarea taie mărunt cu cuţitul un usturoi. La sfârşit unge cu acest usturoi pe cel descântat.

Doamne-ajută!
Sfântă Maică Marie,
Leac să fie!
Din gura mea,
Din limba mea,
Mai vârtos
Din Domnul Cristos!
Earăş a plecat N. dela Nrul 86[3]
Din satul (cutare);
Pe cale, pe cărare,
Pe drumu ăl mare,
S'a 'ntâlnit cu un muroni
In cale,
Cu muroniul, cu muroanea,

---

[1] «Gostâie» = ospeţie. — [2] Căciugă, nisetru. — [3] Numărul casei.

Cu dracul, cu drăcoanea,
Cu zmăul, cu zmăoanea,
Cu păduroniul, cu păduroanea,
Cu codroniul, cu codroanea,
Cu leul, cu leoanea,
Cu spurcul, cu spurcoanea,
Cu apucatul,
Cu izdatul,
Cu toate deochiturile,
Cu toate pociturile.
L-au tâlnit,
L-au pocit,
L-au fulgerat,
L-au săgetat,
Inima i-au supt.
Sângele i-l au băut,
Meceaha[1] i-au luat,
Carnea i-au *smicurat*[2] —
Nu poate umblà,
Nu poate mâncà,
Nu poate durmì,
Nu poate odihnì,
Se cântă,
Se vaieră,
Nime 'n lume nu-l aude,
Numai Sfânta Maică Maria
Din cer îl auzeà,
Pe scară de argint
Şi de aur se coborà,
Şi la N. mergeà,
Şi-l întrebà:
— «Ce te cânţi, Maichii, aşa?»
— «Cum, Maică Mărie,
Nu m'aş cânta?!
C'am plecat
Pe cale, pe cărare,
Pe drumu ăl mare,
Şi m'am întâlnit
Cu muroniu 'n cale;
M'a tâlnit,
M'a pocit,
M'a fulgerat,
M'a săgetat
Inima mi-a supt,
Sângele mi-a băut,
Meceaha mi-a luat,
Carnea mi-a smicurat.»
Şi plecà Sfântă Maică Mărie,
Cu nouă ogari,
Cu nouă câni
Dăi bătrâni,
Şi cu nouă căţălandri:
După muroniul cu muroanea,
După dracul cu drăcoanea,
După zmăul cu zmăoanea,
După păduroniul cu păduroanea,
După codroniul cu codroanea,
După leul cu leoanea,
După spurcul cu spurcoanea,
După apucatul
Cu izdatul,
După toate deochiturile,
După toate pociturile. —
Mergea cât mergea,
La un rug mare ajungea
Şi aşa-i zicea:
— «Bună dimineaţa, rugule!»
— «Mulţămesc Dumitale,
Sfântă Maică Mărie,
Şezi pe scamn de aur!»
— «N'am venit să şăd pe scamn,
Am venit, că a plecat N. dela [Nrul 86,
Din satul (cutare),
Pe cale, pe cărare
Pe drumu ăl mare,
S'a întâlnit cu un muroni
In cale, —
Cu muroniul, cu muroanea,
Cu dracul, cu drăcoanea,
Cu zmăul, cu zmăoanea,
Cu păduroniul, cu păduroanea,
Cu codroniul, cu codroanea,
Cu leul, cu leoanea,
Cu spurcul, cu spurcoanea,
Cu apucatul,

[1] Puterea. — [2] Sfărmat,

Cu izdatul,
Cu toate deochiturile,
Cu toate pociturile;
L-au tâlnit,
L-au pocit,
L-au fulgerat,
L-au săgetat,
Inima i-au rupt,
Sângele i-au băut,
Meceaha i-au luat,
Carnea i-au smicurat;
Nu poate umblà,
Nu poate mâncà,
Nu poate durmì,
Nu poate odihnì,
Se cântă,
Se vaieră, —
O i-ai văzut p'aici trecând?
— «Ieu nu i-am văzut trecând».
— «Rug ai fost,
Rug să fii!
Pom bun de mâncare
Să nu mai fii,
Cât a fi lumea şi pământul!»
Iar plecà Sfânta Maică Mărie
Cu 9 ogari,
Cu 9 câni
D'ăi bătrâni,
Cu 9 căţălandri,
După muroniul cu muroanea,
După dracul cu drăcoanea,
După zmăul cu zmăoanea,
După păduroniul cu păduroanea,
După codroniul cu codroanea,
După leul cu leoanea,
După spurcul cu spurcoanea,
După apucatul
Cu izdatul,
După toate deochiturile,
După toate pociturile.
Mergeà cât mergeà,
La o salcă mare-ajungeà:
— «Bună ziua, salcă mare!»
— «Mulţămesc Dumitale,
Sfântă Maică Mărie,
Poftiţi pe scamn de aur!»
— «N'am venit să şed de scamn,
Ci am venit, că a plecat N. dela [Nrul 86,
Din satul N.,
Pe cale, pe cărare,
Pe drumu ăl mare,
S'a 'ntâlnit cu un muroni
In cale,
Cu muroniul, cu muroanea,
Cu dracul, cu drăcoanea,
Cu zmăul, cu zmăoanea,
Cu păduroniul, cu păduroanea,
Cu codroniul, cu codroanea,
Cu leul, cu leoanea,
Cu spurcul, cu spurcoanea,
Cu apucatul,
Cu izdatul,
Cu toate deochiturile,
Cu toate pociturile;
L-au tâlnit,
L-au pocit,
L-au fulgerat,
L-au săgetat,
Inima i-au supt,
Sângele i l-au băut,
Meceaha i-au luat,
Carnea i-au smicurat;
Nu poate umblà,
Nu poate mâncà,
Nu poate durmì,
Nu poate-odihnì,
Se cântă,
Se vaieră, —
O i-ai văzut p'aici trecând?»
— «Ba, nu i-am văzut trecând!»
— «Salc'ai, fost
Salcă să fii,
Poamă bună de mâncare
Să nu mai fii!»
Şi iar plecà Sfântă Maică Mărie,
Ş'ajunse la viţa de vie:
— «Bună dimineaţa, viţă de vie!»

— «Mulţămesc Dumitale,
Sfântă Maică Marie,
Poftiţi pe scamn de aur!»
— «N'am venit să şed pe scamn,
Ci am venit, că a plecat N. dela
[Nrul 86,
Din satul N.,
Pe cale, pe cărare,
Pe drumu ăl mare,
S'a 'ntâlnit cu muroni
In cale,
L-au tâlnit,
L-au pocit,
L-au fulgerat,
L-au săgetat,
Inima i-au supt,
Sângele i-au băut,
Meceaha i-au luat,
Carnea i-au smicurat;
Nu poate umblà,
Nu poate mâncà
Nu poate durmì,
Nu poate-odihnì;
Se cântă,
Se vaieră, —
O i-ai văzut pe-aici trecând?»
— «Care mai de care,
Alergà mai tare,
Şi numai cât trecură,
In ostrovul mărilor».
Plecà Sfântă Maică Marie,
Cu nouă ogari,
Cu nouă câni,
D'ăi bătrâni,
Cu nouă căţălandri,
După muroniul cu muroanea,
După dracul cu drăcoanea,
După zmăul cu zmăoanea,
După păduroniul cu păduroanea,
După codroniul cu codroanea,
După leul cu leoanea,
După spurcul cu spurcoanea,
După apucatul
Cu izdatul,
După toate deochiturile,
După toate pociturile.
Mergeà cât mergeà,
Pân' la ostrovul mărilor
Ajungeà,
In bici de foc pocneà,
Pe toţi ogarii-i sumuţà,
Şi relele le prindeà,
Prav şi pulbere le făceà;
Sfânta Maică Mărieziceà:
— «Voi n'aveţi
Să vă faceţi
La inima lui N.
Casă şi masă!
Că-i pun în cap
Clăbăţ[1] de ţap,
La inimă
Vidră bătrână,
La picioare
Piele de ursoane,
La mâna stângă
Crucea sfântă,
La mâna dreaptă
Sabie, buzdugan
Şi puşcă;
Când la N. veţi mai merge,
Cu puşca vă va puşcà,
Cu sabia vă va tăià,
Cu buzduganul va da,
N'apoi vă va mânà,
In păduri vă v'aruncà»,
Doamne-ajută! Amin!

Auzit dela Ioana Stanciu din Rusca, comunicat de elevul Stachie Gherga.

62. De muroni.

Descântătoarea întrebuinţează 9 căţei de ai (usturoi), o bucăţică de untură, — dacă are untură de scroafă tăiată în ziua de Ignatie (20 Dec.)

[1] Căciulă.

este mai cu leac, decât alta, — mai multe bucăţi de tămâie şi trei fire de mătură.

Descântecul îl face în vatra focului, aşa că desparte focul în trei părţi zicând:

Nu despart focul,
Ci despart muronii,
Strigonii,
Rămnitorii,
Pocitorii de N.

In fiecare parte a focului pune câte trei căţei de ai, îi lasă până ce încep a pocnì şi atunci zice:

Cum voi 9 căţei
Aţi pocnit,
Aşa să pocnească
Muronii,
Strigonii
Rămnitorii
Şi pocitorii!

Acum descântătoarea adună cu firele de mătură cei 9 căţei de ai, îi pune în mijlocul vetrei focului pe o scândură, ia toporul şi cu muchea îi pisează bine, îi amestecă după aceea cu untura, şi unge pe bolnav la «inimă», apoi dela creştet până la călcâiul piciorului stâng, şi iarăş dela creştet până la călcâiul piciorului drept, tot cruciş. După acestea pune tămâie pe jeghi (jăratic) şi afumă pe bolnav rostind descântecul mai departe. La sfârşit cele trei fire de mătură le lapădă în locul, unde se despart drumurile.

Se descântă în trei sări: Marţi sara, Joi sara şi Sâmbătă sara.

A plecat N.
Pe cale, pe cărare,
Pe drumul mare,
Şi s'a 'ntâlnit
Cu muroniul şi cu muroanea,
Cu strigoniul şi cu strigoanea
In cale,
Şi sângele i l-au băut,
Inima i-au mâncat.
Maica Precistă în vis
I-a venit şi i-a zis:
— «Nu te tânguì,
Nu te amără N.!
Că ţi-oi aduce
Sânge la sânge,
Inimă la inimă,
Putere la putere,
Incheietură la 'ncheietură.
Tu muroni şi cu muroane,
Şi strigoni cu strigoane,
Peste munţi
Cărunţi
Să vă duceţi
In coarnele cerbilor,
In copitele şutelor,
Acolo să vă bateţi
In coarne cu cerbi,
In copite cu şute!
Maica Precistă i-a adus,
Inimă la inimă,
Sânge la sânge,
Putere la putere,
Incheietură la 'ncheietură, —
Cum strânge albină

La stupină,
Şi oul în găină,
Şi aiul în căpăţină.
Cu ai v'am aît,
Şi inimă 'n voi n'a ugit (rămas);
Cu tămâie v'am tămâiat,
Nimic de voi n'am lăsat,
Cu prav v'am împuşcat,
Cu mătura v'am măturat,
Ca N. să rămână curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat
In ceas, de s'a născut,
Când beteşug n'a avut.
Io să-i fiu descântătoare,
Maica Precistă lecuitoare!

Com. din Caransebeş, dela elevul Dum. Roşca.

63. De muroni.

Se arde tămâie, până ce descântă; un cuţit se ţine la piept.

Plecă N.
Pe cale,
Pe cărare,
Şi-l întâlniră
In drumul mare:
Draci cu drăcoane,
Zmăi cu zmăoane,
Spurc cu spurcoane,
Muma codrului
Cu muma pădurii, —
Il tâlniră,
Şi-l trântiră,
Şi carnea-i ciupiră.
Şi plecă N.
Ţipându-se,
Văitându-se,
Pe cale,
Pe cărare,
Sfântă maică Duminecă
O 'ntâmpină 'n cale:
— «Ce ţipi N.?
Ce desţipi?»
— «Cum n'oi ţipà,
Maică Duminecă,
Cum nu m'oi văità,
Că mă 'ntâmpinară
In drumul mare:
Draci cu drăcoane,
Zmăi cu zmăoane
Muroni cu muroane,
Muma codrului,
Cu muma pădurii,
Mă tâlniră,
Mă trântiră,
Şi carnea-mi ciupiră».
— «Ean taci, tu N.!
Nu ţipà,
Nu te văità,
Că vom plecà,
Pe cale mare,
Pe cărare;
Unde vom aflà o fiică
Cu maică periindu-se,[1]
Capul l-om tăià,
Sângele l-om luà,
Şi vom pune
Braţe la braţe,
Inimă la inimă,
Şi vom chitì,
Şi zugrăvì
Mai zugrav de cum a fost,
Cum zugrăvesc grecii mătasa;
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Mărie!
Io-s descântătoare,
Maica Mărie lecuitoare!
(De trei ori).

Auzit dela S. Jivan din Mircovăţ, com. de elevul Mina Nemoian.

[1] Pieptenându-se.

64. De muroni.

A plecat N.
Pe cale,
In vale,
Se 'ntâlnì cu Sfânta
Maică Mărie
In cale.
Sfântă Maică Mărie,
Cu vița de vie
In mână, zise:
— «Unde-ai plecat N.?
Văitând și văierând?»
— «Am plecat,
Că m'a 'ntâlnit:
Muroniul cu muroanea,
Păduroniul cu păduroanea,
Strigoniul cu strigoanea.
Muroni mort,
Muroni viu,
Sângele mi l-a sorbit
Carnea mi-a mâncat,
Vârtutea mi-a luat;
Nu-s vrednic[1] a da de *fruștiuc*,[2]
Nu-s vrednic a da de *prânz*[3]
Nu-s vrednic a da de *gustare*,
Nu-s vrednic a da de *cină*».
Maica Sfântă Marie zise:
— «Curând să ieșiți!
Din cap,
Din fața obrazului,
Din piept,
Din inimă,
Din rânză,
Din picioare,
Din toate oasele!»
Și Maica Sfântă Marie
Cu vița de vie
Il atingeà,
Și durerile luà,
Și N. rămâneà
Curat,
Luminat,
Ca dela Sfântă Maică Marie
Lăsat.

Auzit dela Sofia Vrăncuța din Globurău, și com. de el. Iancu Băcilă.

65. De „muronii hăi mari".

Descântătoarea face o amestecătură de unsoare, tămâie, praf de pușcă, pulbere de marmoră și usturoi. Cu amestecătura aceasta unge pe bolnav cruciș în față și în spate. In vremea cât descântă, măsoară pe cel bolnav cu un fer de plug.

A plecat N. pe cale, pe cărare,
S'a 'ntâlnit cu muronii hăi mari
In cale:
Cu muronii mari,
Cu muronii mici,
Cu muronii vii,
Cu muronii morți,
Cu strigoni,
Cu strigoane,
Cu aripa satanei,
Cu muma năzdrăvanului.
Și cu năzdravănul,
Și năzdrăvănoanea. —
Ei cum îl întâlniră,

[1] N'am putere.

[2] «Frühstück» (germ.) = dejun, care se ia la 4 oare dimineața, ori și mai de timpuriu, după cum se scoală omul; *prânzul* urmează între 9 și 10, *gustarea* între 3 și 4 d. a., *cina* seara la 7—8.

[3] Verbul «*prândzesc*» în unele părți are forma «*prând*». Suf. *esc* lipsește în general și altor verbe, d. e.: *amĭet*, amĭeți, amĭèce; înfrund; suci, suce; a gătà, gat, gați, gată, gătăm, gătați; îndoi, îndoaie; nimèr, nimèri, nimère; ocol, ocoli, ocoale.

De pământ îl trântiră,
Smaga i-o luară,
Sângele i-l vărsară,
Minţile-i furară,
Şi puterea,
Şi foamea,
Şi vârtutea.
Iar N. se cântà,
Se văierà,
Domnul Cristos,
Cu Sfta Maică Maria
Il auzeà,
Şi pe scară
De ceară
Se coborà,
In poală-l sprijoneà,
In sus îl ridicà,
De muroni
Cu de muroane
Il scuturà,
De strigoni,
Cu de strigoane,
De pocituri,
Cu de pocitoare,
De aripa satanei,[1]
De muma năzdravănului,
De năzdravănu
Cu de năzdrăvănoane
Il scăpà;
Şi Sfta Maică Maria
Cu glas mare striga:
«N., nu te cântà,
Nu te văierà,
Ci te du la Icònia,
La descântătoarea!»
Şi veneà Icònia,
Descântătoarea,
Cu tămâie-i tămâià,
Cu prau de puşcă puşcà,
Şi cu marmore depărtà,
Cu ai îi împuţà,
Şi cu cuţite
Ascuţite
Dela N. scoteà
Toate durerile:
Din cap,
De după cap,
Din inimă,
De subt inimă,
Din sânge,
De subt sânge,
Din trup,
De subt trup,
Din toate 'ncheieturile,
Din creştet
Până 'n pământ.
Că pe N. l-or fi pălit
Hale [2]
Din cale, —
De l-or fi pălit cu unu,
Io întorc cu doi...
(*tot aşa întoarce până la nouă*)
Şi cu mânile-amândouă,
Amin.

Dela Iconia Crâsta, din Slatina-mică.

66. De pocitură.

«Pocitură» se zice la junghiuri prin cap şi prin alte părţi ale trupului.

Descântătoarea face nouă mătănii şi nouă cruci, apoi îngenunche. În descântec foloseşte o secere şi o perie de periat fuiorul; iar la sfârşit ia pământ din cele patru unghiuri ale casei, şi anume îl ia «în cruci»: întâi dela răsărit, apoi dela apus, după aceea dela meazăzi, în urmă dela meazănoapte.

[1] «Aripa satanei» este cunoscuta Avestiţă, fiica lui Belzebut, cel mai mare peste diavolii din iad — [2] Monstri.

Tu sfântă Luni,
Tu sfântă Marţi,
Tu sfântă Mercuri,
Tu sfântă Joi,
Tu sfântă Vineri,
Tu sfântă Sâmbătă
Şi sfântă Duminecă!
Ieu mă rog pentru N.,
Că lui (iei) leac să-i daţi!
Pocitură grabnică,
Pocitură domoală,
Pocitură roşie,
Pocitură vânătă,
Pocitură albă,
Pocitură verde,
Pocitură de 99 de feluri!
Să ieşi din toate vinele,
Din toate încheieturile,
Din piele,
De sub piele,
Din carne,
Şi de sub carne.
Să ieşi tu!
Pocitură flocoasă,
Pocitură cu oasă,
Să nu mai mânci,
Nici să nu mai spargi,
Cu ieu te-am descântat,
Şi Maica Precistă leac ţi-a dat.
Să pici,
Cum pică buèdea[1]
Naintea secerei,
Şi pozdărea
Din perie!
Să pici
Din toate vinele,
Din toate încheieturile,
Din cap,
De sub cap,
Din ochi,
De sub ochi,
Din nas,
De sub nas,
Din mâni,
De sub mâni,
Din picioare,
De sub picioare,
Să se tragă,
Cum se trage
Albină
La stupină,
Şi miere pe lingură.
Ieu să-ţi fiu descântătoare,
Maica Precistă lecuitoare
Şi ziua de astăzi ajutătoare!

Auzit dela Cumbria Pocreanu în Jupa şi comunicat de George Gruea, învăţător.

67. De pocit.

La bube sau rane. Descântătoarea ia pământ cu sapa — din locul, unde a murit un om de vrâsta celui pocit — dela picioare către capul mortului (pentru bărbat dela bărbat, pentru femee dela femee); apoi cerne pământul de 9 ori cu ciurul întors; după aceea aduce o ***perie de fer*** *(cu care femeile perie fuioarele) şi* ***o secere.*** *Ia peria în mâna dreaptă, secera în cea stângă, şi zice:*

Vermi de pocitură,
Vermi de mâncătură,
Vermi de orbalţ!
Câţi coconi, câte cocoane,
Câţi domni, câte doamne,
Câţi împăraţi, câte împărătese,
Câţi preoţi, câte preotese
In rai:

[1] Buruiana.

Atâţi şi nici atâţi vermi
Să nu mai fie la picior (mână etc.)!
Cum pică pozdărea înaintea periei,
Aşà să pice vermii şi durerile din
[picior (mână etc.)
Şi cum pică tuluju[1] înaintea se-
[cerii,
Aşà să pice vermii şi durerile.
[Amin!

Se zice de 9 ori. Afară de aceea, o oală de apă ferbinte o varsă într'o troacă, unde din pământul cernut pune de treiori cu trei degete, apoi aşază troaca sub laviţa, pe care şade bolnavul, şi-l acopere cu o haină ori ţol. Aceasta o face de 9 ori, după fiecare descântare.

Dela Maria Cleopa, de 48 ani, din Slatina-mică, comunicat de R. Şandru.

68. De pocit.

Pocitură albă,
Pocitură neagră,
Pocitură viorintă,
Pocitură roşie,
99 de pocituri!
Pe N. l-aţi întâlnit,
Sângele i-aţi beut,
Carnea i-aţi mâncat,
Vârtutea i-aţi luat:
Nu-i vrednic a da de *fruştiuc*,
Nu-i vrednic a da de *prânz*,
Nu-i vrednic a da de *gustare*,
Nu-i vrednic a da de *cină*.[2]
Curând să ieşiţi!
Din toate oasele, să vă duceţi,
In poala munţilor rămâneţi,
In coarnele cerbilor,
In copitele şutelor,
Unde nu-i urmă de săcure,
Nici cântătură de cocoş,
Nici glas de fată mare.
Acolo să lăcuiţi,
Acolo să stăpâniţi!
N. să rămână curat,
Luminat,
Ca dela Sfântă Maică Marie
Lăsat.
Doamne-ajută!

Auzit dela Sofia Vrăncuţa din Globurău, comunicat de elevul Iancu Băcilă.

69. De bubă.

Se descântă cu trei «cărbuni stânşi». Asta însemnează: cum se stâng cărbunii, aşa să se stângă durerea. Mai trebue un cuţit şi un fir de mătură.

Doamn' d'ajută,
Doamne!
Tu bubă roşie,
Tu bubă vânătă,
Sece-ţi vinele
Şi rădăcinele!
Tu bubă verde,
Tu bubă de 99 de feluri,
Bubă grabnică,
Bubă domoală,
Bubă liènică,[3]
Tu bubă somnuroasă,
Tu buba bubelor,
Tu puiul ciumelor,
Tu bubă căiască,
Tu bubă văcească,
Tu bubă oiască,
Tu bubă căprească,
Tu bubă porcească;
Tu bubă cu brâncă,

[1] Tuleu de cucuruz. — [2] Vezi notele dela descântecul: «De muroni», Nr. 64, pg. 45. — [3] Înceată.

Tu bubă cu orbalţul,
Tu bubă cu facerile,
Tu bubă cu puiul ciumei!
Tu bubă, să te duci,
Prin păduri părăsite,
Pe unde-or fi petri zidite,
Acolo să te duci,
Să te zideşti
Şi să te părăseşti!
Acolo să fi zidită
Şi părăsită!
Ieu cu gura-am descântat,
Maica Precistă leac i-a dat.

Firul de mătură este aruncat în crucea drumurilor; iar descântătoarea zice:

Doamne-ajută!
Cum se desfac
Drumurile,
Aşa să se desfacă
Durerile!

Auzit dela Cumbria Pocreanu din Jupa şi comunicat de G. Gruea învăţător.

70. De bubă.

Femeea sau bărbatul, care descântă, ia un cuţit ascuţit, praf de puşcă şi usturoi, şi descântă înaintea bolnavului. Când a gătat, unge pe bolnav cu usturoiul descântat pe locul unde s'a făcut buba.

Bubă cu *strâgoni,*
Bubă cu *muroni,*
Bubă cu *pocitori,*
Bubă cu *râmnitori!* [1]
Bubă cu *strigoane,*
Bnbă cu *muroane,*
Bubă cu *pocitoare,*
Bubă cu *râmnitoare!* [1]
Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă galbină,
Bubă viorintă,
Bubă verde,
Bubă roşie!
Bubă rumânească,
Bubă nemţească,
Bubă ţigănească,
Bubă ungurească,
Bubă sârbească,
Bubă lătinească,
Bubă prusească,
Bubă rusească,
Bubă jidovească!
Bubă oiască,
Bubă căprească,
Bubă mâţească,
Bubă cânească,
Bubă lupească!
Bubă din *hăluite,* [2]
Bubă din drăcuite,
Bubă din blăstăminte,
Bubă din jurăminte!
Bubă cu *otop* (*?*)
Bubă cu potop,
Buba bubelor,
Puiul ciumelor!
Nu ouà, nu clocì!
Că n'ai loc acì.
Ieşi, pieri,
....Răspieri!
Cu că-te,
Aşază-te,

[1] Toate sunt «duhuri rele». *Râmnitori, râmnesc* = râvnitori, râvnesc, (ca şi forma «*ibomnic*» = ibovnic).

[2] Dela înjurătura: «Du-te 'n *hàlă*», ori «*àlă*». Ca şi «drăcuite», dela *a drăcuì, drac,* «hăluite» vine din *hàlă* = monstru, bălaur.

In fundul pământului
Bagă-te!
Nu 'ntinde,
Nu cuprinde,
Nu junghià,
Nu fulgerà,
Nu coace,
Nu răscoace,
Ci 'napoi
Intoarce!
Ieu cu sufletul
Te suflai,
Cu limba
Te descântai,
Şi cu cuţitul
Te tăiai,
In fundul pământului
Te băgai,
Şi 'n tălpoanea iadului
Te 'ncuniai,
Nici de leac
Nu te lăsai!

Descântătoarea se apropie de uşă şi urmează:

Cum se 'ntoarce
Uşa 'n şarc[1] şi 'n ţâţână,
Şi fusul în mână,
Moara 'n vâi,
Şi 'n căpătâi,
Şi plugul cu patru boi,
Aşa să 'ntoarcă
Buba 'napoi!
Amin!

Comunicat de elevul R. Ioanovici din Jena şi spus de bunică-sa Eva Ioanovici.

71. De bubă.

Se ia în patru cruci cătran, cu care s'a uns roata dela car, usturoi şi praf de puşcă, se mestecă şi se unge buba cu ajutorul dantelei dela mâneca unei cămeşi. Apoi se descântă:

In numele Tatălui
Si al Fiului,
Şi al sfântului Duh,
Amin!
Amin! Amin!
Descântecul sfintei
Maicii Marii,
Din gura mea
Şi limba mea,
Leac să fie!
Plecà N. pe cale,
Pe cărare,
Se 'ntâlnì cu buba
Grabnică 'n cale.
Fugi tu,
Bubă grabnică!
Nu coace,
Nu răscoace,
Nu ouà,
Nu clocì,
Că n'ai loc acì!
Ce te-ai băgat
Ca un câne turbat?!
Nu umflà ca ogarul,
Nu muşcà ca şerpele,
Nu zgrăbălà ca mâţul,
Nu urlà ca lupul!
Io cu limba te-am descântat,
Cu cuţitul te-am tăiat,
Capul ţi l-am retezat,
Rădăcinile ţi le-am tăiat,
In munte te-am mânat,
În muşchi te-am muşchiat
Şi 'n piatră te-am băgat!
Cum se 'ntoarce plugu
Cu patru boi,

[1] «Şarç» (ung.) = o parte din ţâţână.

Aşa să te 'ntorci şi tu
Bubă neagră 'napoi,
Din mâni,
Din picioare
Şi din 44 de oscioare!
Amin!

Dela elevul Romul Ioanovici, auzit dela bunică-sa Eva Ioanovici din Jena, lângă Caransebeş.

72. De bubă.

Se întrebuinţează tămâie şi o mătură. Şi mai întâi se rosteşte numele omului ori al animalului bolnav.

Plecai pe cale,
Pe cărare,
Mă 'ntâlnii cu buba,
Buba 'n cale:
Cu 99 de bube de brâncă,
Cu 99 de bube de orbalţ,
Cu 99 de bube de pocitură,
Cu 99 de bube de *frenţuş*.[1]
Bubă albă,
Bubă roşie,
Bubă galbină,
Bubă vânătă,
Bubă verde,
Bubă neagră!
Bubă rumânească,
Bubă nemţească,
Bubă ungurească,
Bubă jidovească,
Bubă tălinească,
Bubă frănţuzească,
Bubă ţigănească!
Bubă oiască,
Bubă căprească,
Bubă văcească,
Bubă porcească,
Bubă cânească,
Bubă mâţească,
Bubă şerpească,
Bubă drăcească.
Bubă de 99 de feluri,
Nu coace,
Nu răscoace,
Nu umflà,
Nu 'ngâmfa,
Napoi te întoarce!
Că io m'am sculat,
Cu limba te-am descântat,
Cu mătura te-am măturat,
Cu tămâie te-am tămâiat,
În gunoi te-am lăpădat,
În foc te-am aşezat, —
Toate porţile se deschiseră,
Şi bubele se închiseră,
Şi N. să rămână curat, (ă)
Luminat (ă)
Ca de Maica Precistă din cer
Lăsat (ă)!
Leac să fie!
Din gura mea,
Din inima mea!
Amin!

Auzit dela Solomia Guea din Caransebeş, şi comunicat de învăţ. şi preotul Ioan Muntean.

73. De bubă.

Se descântă de nouă ori cu nouă fire de ai (usturoi), totdeauna ocolind buba cu alt fir. La sfârşitul fiecărui descântec usturoiul se lapădă afară.

[1] Venerice, sifilitice. Se mai zice «*sfrenţ*», «*sfrenţuş*».

Ieşi buba bubelor,
Bubă puioasă,[1]
Şi bubă răpuroasă![2]
Cu ai te-am aiat,
Cu gura te-am descântat,
Cu sufletul te-am suflat,
Dela mână te-am lăpădat!

Comunicat de înv. Al. Ţeranu din Voiteg.

74. De bubă.

Descântătoarea ia apă şi 9 bucăţele de sare, cu fiecare bucăţică ocoleşte buba, şi după aceea lasă 'n apă bucăţelele de sare. Şi descântă:

Bubă ferbincioasă,
Bubă mânioasă,
Bubă velinoasă,[3]
Nu umflà,
Nu săgetà!
Cu limba te-am limbat,
Cu gura te-am descântat,
Cu sare te-am sărat
Şi 'n apă te am necat, —
Pe N. l-am curăţat
Ca argintul curat.
Nu te ferbinţà,
Nu te mânià,
Nu te 'nvelinà!
Că iar cu limba te-oi limbà,
Cu gura te-oi descântà,
Cu sare te-oi sărà
Şi 'n apă te-oi necà.
Bubă rumânească,
Bubă ţigănească,
Bubă tălinească,
Bubă oiască,
Bubă căiască,
Bubă porcească,
Bubă cânească!
Nu umflà,
Nu săgetá!
De 9-ori te-am descântat,
Ca pana te-am uşurat,
Peste dealuri te-am mânat,
Unde nu-i tăietură de topor,
Nici călcătură de om,
Acolo te-am aruncat.
Ş'acolo să te-astâmperi,
Cum se stâmpără vânt
Pe pământ,
Stele 'n cer,
Şi foc în cuptor!
Io te-am descântat,
In vânt te-am suflat:
Ogoieşte-te,
Scutură-te!
Pomul se scutură de frunză,
N. de bubă
Să fie scuturat,
Ca argintul de curat! Amin!

Dela Maria Petrovici din Găvojdia, com. de el. G. Săcoşan.

75. De bubă.

Se zice de nouă ori.

Ieşi tu bubă,
Liètnică,
Nu umflà
Nu gâmfà,
Nu ouà,
Nu clocì,
Că n'ai loc acì!
Cu cuţitul te-oi tăià,
Cum se 'ntoarce plugul
Cu 4 boi!

[1] Veninoasă. — [2] *Puioasă* = din care ies alte bube. — [3] «*Rapurii*» sunt bubiţe mici.

Capul ţi l-oi retezà,
Rădăcinile ţi le-oi tăià,
Nici de leac nu te-oi lăsà.
Întoarce-te tu, bubă neagră,
Înapoi.
Nu fluerà ca şerpele,
Nu urlà ca lupul,
Nu lătrà ca cânele,
Nu zgrăbălà ca mâţa!
Că ieu de 9-ori te-am descântat,
Cu cuţitul te-am tăiat,
Capul ţi l-am retezat,
Rădăcinile ţi le-am tăiat,
În drum te-am aruncat,
Carăle te-au călcat,
Şi tu, bubă, te-ai aşezat.

Comunicat de Aug. Aldan, preot. Cules în Boldur, lângă Lugoj.

76. De bubă.

Se descântă cu tămâie. Cu un cuţit se ameninţă buba.

Amin, Amin
Descântecul Sfintei Mării,
Maicii Domnului fără păcate:
Bubă roşie,
Bubă galbină,
Bubă vânătă,
Bubă pestriţă,
Bubă verde,
Bubă albă,
Bubă neagră!
Cu mâna te-oi tămâia *(ia tămâia [în mână)*
Cu cuţitul te oi tăià (*ia cuţitul în [mână]*
Şi pe tine te-oi mânà:
De unde ai venit,
Acolo să te duci,
Peste 9 sate,
Peste 9 hotare
Peste hăi munţi,
Cărunţi.
Unde cocoşul n'o cântà,
Şi nime cu securea n'o da:
Acolo să-ţi faci casă,
Acolo să-ţi faci masă,
Ş'acolo să sălăşlueşti,
Acolo să putrezeşti!
Şi N. să rămână curat,
Luminat,
Ca de Dumnezeu lăsat!

Auzit dela Maria Lăpăduş din Iaz, şi comunicat de Ioan Naia, înv.

77. De bubă.

Bubă albă,
Bubă neagră,
Bubă vânătă,
Bubă viorintă,
Bubă mohorâtă,
Bubă căiască,
Bubă văcească,
Bubă păsărească,
Bubă şerpească,
Bubă rumânească,
Bubă nemţească,
Bubă ovreească,
Bubă turcească,
Bubă de 9 chipuri,
Bubă de 9 feluri!
Nu coace,
Nu răscoace,
Cu gura te-oi descântà,
Cu cuţitul te-oi tăià,
În codri negri părăsiţi
Te-oi lăpădà,
Unde nu se vede viţă,
De cosiţă,
Nici urmă de săcure,
Unde nu s'aude
Nici glas de cocoş;
Acolo te-oi mânà,
Acolo să trăieşti,

Acolo să cinsteşti.
Acolo să *zgozbeşti!*[1]
Te du la fata de 'mpărat,
Mănâncă sărat,
Pipărat!
N. bea apă din găleată,
Mănâncă pită nesărată,
Leac să fie!
Maică Precistă,
Maică Marie!
Leac să fie!
Din gura mea,
Din limba mea,
Cu descântecul meu,
Cu leacul tău
Ş'al lui Dumnezeu!
Amin!

Comunicat din Pătaş, comună lângă Bozovici, de el. V. Tărianu.

78. De spurc.

Descântecul de «spurc» (eczema) se zice de treiori:

Fugi spurcate,
Necurate!
Nu te 'ntinde,
Nu cuprinde,
Nu umflà,
Nu săgetà,
Nu coace,
Nu răscoace!
Nu arde ca focul,
Nu muşcà ca porcul,
Nu umblà ca şerpele,
Nu muşcà ca cânele!
Că ieu cu acul
Te-oi împunge,
Şi cu mătura
Te-oi măturà,
Şi departe
Te-oi mânà.
N. să rămână curat,
Luminat,
Ca de Dumnezeu dat!

Comunicat de învăţătorul P. Adam din Zărveşti, lângă Caransebeş.

79. De zgăibi dulci.

A plecat omul
Pe-o cale,
Pe-o cărare,
S'a 'ntâlnit cu o zgaibă
In cale.
Şi se sculară:
Toate doamnele,
Toate jupânesele,
Toate preotesele, —
Se încălţară,
Se înschimbară,
Se pieptenară,
Şi se spălară,
La biserică plecară,
Brăbeţii[2] din gard sburară,
Zgăibile se luară.

Auzit dela Liena Hamza din Cruşovăţ (Caraş-Severin) şi comunicat de învăţătoarea Ermina Radulescu.

80. De obrintit.

Dacă cineva s'a lovit ori s'a tăiat la mână, la picior, la deget etc. şi nu s'a legat cu vre-un leac la locul lovit ori tăiat, ci a umblat prin

[1] Să ospetezi? — [2] Vrăbiile.

*frig sau prin căldură nelegat, atunci locul lovit ori tăiat se «**obrinceşce**», adecă locul acela se umflă şi din umflătură se naşte o zgaibă.*

Descântătoarea, cu o peană de cocoş negru, atinge locul obrintit, şi zice:

Două muieri negre
Cu doi oameni negri,
Sămănară la grâul negru,
Secerară grâul negru,
Şi legară grâul negru,
In funie neagră,
Şi prinseră boi negri
La un car negru,
Şi puseră grâul negru
In carul cel negru,
Şi-l duseră acas' grâul ăl negru,
Şi-l puseră în arie neagră,
Şi trâerară grâul negru,
Şi făcură boabe negre,
Şi puseră în sac negru,
Şi duseră la moară neagră,
Şi făcură făină neagră,
Şi duseră acas' făina neagră.
Nişte muieri negre,
Arseră ţăst[1] negru,
Şi făcură pogace neagră,
Şi-o coapseră,
Şi la toţi împărţiră,
Numai la «obrincitură»,
Nu se mai ajunse;
Ea se mânià,
Şi se înfocà
Şi se 'ncălicà,
Pe pană de cocoş,
Şi sbură sus pe coş.
Şi ăl beteag,
A ugit curat,
Luminat,
Ca staua 'n cer,
Ca roua pe pământ,
Maică Mărie, } De treiori.
Leac să-i fie! }
Amin!

Dela Cata Margatin din Deliblata, com. de elevul Iosif Bogdan.

81. De „obrâncit".

La descântecul «de obrâncit» (de obrintit) descântătoarea ia puţină cenuşă, cât poate prinde în trei degete dela mâna dreaptă şi descântând, ocoleşte cu ea rana. De nouăori pe seară se descântă, şi la fiecare descântec se ia puţină cenuşă de ocolit rana. Iar la sfârşit cenuşa se suflă în vânt.

Mersăi pe cale,
Pe cărare,
Mă 'ntâlnì cu Dumnezeu
În cale,
Şi-şi tăià un băticel;
Nu-şi tăià băticelul,
Ci-şi tăià degeţelul.
Când s'o obrâncì degetul
Lui Dumnezeu,
Atunci să se obrâncească
Şi mâna ta!

Comunicat de Alex. Ţăranu, învăţător în Voiteg.

82. De „obrâncit".

A plecat omul,
A plecat,
Să secere *alină* neagră;
De alină s'apucă,
Şi secerà
Alină neagră.

[1] Unealtă de copt pâne sau mălai.

Şi venì un om negru,
Cu nişte nuele negre,
Şi legă alina neagră.
Ăl om negru,
Făcù o arie neagră,
Şi trăierà alina neagră,
O puse în nişte saci negri,
O duse la o moară neagră,
Şi venì o muiere neagră,
Făcù o făină neagră.
A muiere neagră.
O duse la o casă neagră,
A muiere neagră
Aduse o apă neagră,
A muiere neagră
Făcù un foc negru,
A muiere neagră
Puse o căldare neagră,
A muiere neagră
Făcù o coleşă[1] neagră,
Când din coleşă mâncà,
Obrânca dela ea plecà,
Şi rămase
Curată,
Luminată
Ca steaua pe cer,
Ca roua pe mări,
Ca argintul curat,
Ca aurul strecurat.

Auzit dela Liena Hamza din Cruşovăţ, şi comunicat de învăţ. Ermina Radulescu.

83. De „obrâncit“.

Plecai pe-o cale,
Pe cărare,
Mă 'ntâlnì cu Sfânta Mărie
În cale.
— «Ce plângi?
Ce suspini?»
— «Cum să nu plâng!
Cum să nu suspin!
Că a venit
Obrâncit,
Şi la mână
M'a lovit».
— «Du-te la Măria,
Descântătoarea,
Că ea ţi-o descântà,
Şi dela ea
Leac vei aveà».
Plecară doi oameni negri,
Cu doi boi negri,
Cu car negru,
Cu jug negru,
Cu tânjală neagră,
Cu plug negru,
Să are pământ negru,
Să samene grâu negru,
Să-l grepe cu grapă neagră.
Crescù grâul negru,
Se coapse grâul ăl negru,
Îl secerară două muieri negre,
Cu seceri negre,
Îl legà un om negru
Cu nuiele negre,
Îl făcură clane grâul negru,
Îl cărară la o arie mare neagră,
Îl traseră cu doi cai negri,
Îl strânseră cu furci negre,
Îl vânturară cu furci negre,
Îl puseră în saci negri,
Îl duseră la casă neagră,
Îl ciuruiră două muieri mari negre,
Cu ciure negre,
Îl duseră la o moară neagră,
Îl măcinară grâul negru,
Îl cernură cu sâte negre,
Şi făcură o pită neagră,
Şi-o băgară în cuptor negru,
Cu lopeţi negre,
Şi scoaseră pită neagră,

[1] Mămăligă.

Şi deteră la doi câni negri,
Şi o mâncară pita neagră,
Şi Meeilă [1] să rămână
Curat
Luminat,
Ca de Dumnezeu lăsat!

Comunicat de elevul Eugen Călţun din Pârvova.

84. De „orbalţ".

La acest descântec de «orbalţ» sau «de roşaţă» descântătoarea ia puţină balegă de vacă, atâta cât prinde în trei degete dela mâna dreaptă, şi descântând ocoleşte cu ea roşaţa. De nouă ori pe seară se descântă aşa şi la fiecare descântec se ia puţină balegă de ocolit roşaţa. Iar la sfârşit se adună balega laolaltă şi se aşază pe roşaţă.

Mersăi pe cale,
Pe cărare,
Mă întâlnii c'un om
În cale
Ducându-se 'n pădure,
Să taie două lemne,
Să le pună la zăbroane, [2]
Să se ducă 'n Tropă [3] roşie,
Să prindă o mirană [4] roşie,
Şi o dede la o babă roşie,
Să o taie cu cuţitul roşu,
Şi a fiert-o la un foc mare roşu,
Şi a pus-o pe-o masă mare roşie,
Şi s'au strâns mulţi oameni mari [roşii,
Şi au mâncat mirana roşie, —
Nici de leac
N'au lăsat.

Comunicat de Al. Ţăranu, înv. în Voiteg.

85. De „orbanţ".

Descântătoarea cu un fir de mătasă şi cu un cuţit ameninţă capul celui bolnav şi zice:

Doamne ajută-mi, Cuzman, [5]
Descântecul Maicii Mării!
(*Vrăjitoarea îşi face semnul crucii*)
Orbanţ curat,
Orbanţ necurat,
Orbanţ cu bubă,
Orbanţ cu pocitură,
Orbanţ cu strâcnitură,
Orbanţ cu mânătură,
Orbanţ de 99 de feluri!
Nu umflà,
Nu gâmfà,
Nu încinge,
Nu cuprinde,
Că cu cuţitul te-oi tăià,
Cu mătura te-oi măturà,
Peste mări te-oi lăpădà,
Unde nu-i urmă de săcure,
Nici glas de cocoş.
Şi te-oi măturà,
Şi te-oi lăpădà,
În livezi verzi,
În izvoare răci.
Şi te-oi măturà,
Şi te-oi lăpădà,
La fată de 'mpărat,
La mese întinse,
La făclii aprinse,
Acolo vei ugì,
Acolo te-i gostâ.

[1] Mihail, numele bolnavului. — [2] Zăbroane = mreajă, reţea de pescuit. — [3] O apă. — [4] Mreană. — [5] SS. Cosma şi Damian.

Şi N. se ugească
Curat, luminat,
Ca steaua 'n cer,
Ca roua pe pământ.
Maică Marie,
Leac să-i fie! } de trei ori.
Amin.

Dela Cata Margatin din Deliblata, com. de elevul Iosif Bogdan.

86. De gălbenare.

De trei ori se zice:

Gălbenare albă,
Gălbenare neagră,
Gălbenare roşie,
Gălbenare verde,
Gălbenare vânătă,
Gălbenare viorintă,[1]
Gălbenare galbenă,
Gălbenare de 99 de feluri!
Ieşi din cap,
De sub cap,
Din frunte,
De sub frunte,
Din sprâncene,
De sub sprincene,
Din ochi,
De sub ochi,
Din nas,
De sub nas,
Din limbă,
De sub limbă,
Din piele,
De sub piele,
Din carne,
De sub carne,
Din *jâgăriţe,*[2]
De sub jâgăriţe,
Din inimă,
De sub inimă,
Din rărunchi,
De sub rărunchi,
Din *tărban,*[3]
De sub tărban.
Din maţe,
De sub maţe!
Că cu acul te-oi împunge,
Du cuţitul te-oi tăià,
Şi departe te-oi mânà.
Şi N. să rămână,
Ca aurul de curat,
Luminat,
Ca roua din câmp,
Ca ceasul, când s'a născut,
Şi nici o boală n'a avut.

Comunicat de P. Adam, înv. în Zărveşti, l. Caransebeş.

87. De rânză.

La vătămătură.

Rânză roasă,
Vânturoasă!
Tu să mergi la loc,
Cum merge turta la foc,
Cum sbiară mielul după oaie,
Şi copilul după mumă,
Aşa să sbiere rânza
După N.
Cum se 'nveleşte varza 'n grădină,
Aşa s'alerge rânza
După N.!
Cum merge voinic
Pe colnic,
Aşa să meargă rânza la buric,
Amin! (De 3 ori)

Din Boldur, lângă Lugoj, com. de Aug. Aldan.

---

[1] Violetă. — [2] *Jâgăriţe* = plumâni şi inimă. — [3] *Tărban, tărbănos* = burtă, burticos.

88. De coştac.

Coştacul este o boală de oase.

Despre cei ce zac de «coştac», poporul zice, că dacă nu le descântă de coştac, cel bolnav va rămâneà «gâb», (cocoşat).

Vrăjitoarea atinge locurile bolnave cu un cap de câne şi zice:

Coştac întâlnit!
Coştac năprăcit![1]
Coştac din somn!
Coştac din drum!
Io te-ating cu cap de câne,
Să nu fi nici până mâne!
(*De treiori atinge*).
Iar N. să ugească
Curat, luminat,
Ca dela Dumnezeu lăsat.

Dela Cata Margatin din Deliblata, com. de elevul Iosif Bogdan.

89. De gâlci.

Vrăjitoarea cu trei degete ale mânei drepte freacă grumazul bolnavului, zicând:

Gâlci, gâlci,
Codobâlci!
Gâlcile s'au dus să pască,
Trei mătuşi să le păzască:
Una-i oarbă,
Una-i şchioapă,
Una-i surdă.
Veniră lupii şi le mâncară,
Rădăcina gâlcilor săcară.
Şi-al beteag[1] să ugească,
Curat, luminat,
Ca aurul străcurat,
Ca Maica Precestă,
Ce l-a lăsat!

Dela Piada Bogdan din Deliblata, com. de elevul Iosif Bogdan.

90. De gâlci.

Descântătoarea, ca şi mai nainte, cu trei degete ale mânei drepte freacă grumazul celui bolnav, şi zice:

Gâlci groase,
Nodoroase!
Fură trei babe:
Una oarbă,
Una mută,
Una surdă,
Şi să puseră să le grijască.
Eu N. din vârf le luai,
Din rădăcini le smulsăi,
Nici de leac nu mai lăsăi.
Amin; Maică Mărie,
Lui N. leac să-i fie!
(*De treiori*).

Dela Cata Margatin din Deliblata, com. de elevul Iosif Bogdan.

91. De albeaţă.

Descântătoarea descântecului ce urmează trebue să fie mama bolnavului. Ea şi-a luat apă sfinţită şi busuioc, din apa şi busuiocul când a umblat popa cu crucea la botezul Domnului. Apa şi busuiocul le pune

[1] Mânat. — [2] Beteag, «*biceag*», des folosit.

într'o butelie, le aşează jos şi pune piciorul cel drept pe ele. Cu apa sfinţită şi descântată udă ochii fiului său, zicând:

Plecat-au nouă babe,
Cu nouă sape, (oftează)
Cu nouă coveţi,
Cu nouă lopeţi;
Cătră Marea Neagră
Au pornit, (tuşeşte)
Ca s'o cureţe
S'au dus;
Dar în calea lor
Au întâlnit (cască)
Pe sfânta Maica Domnului,
(îşi face cruce).
Şi ea le-a cuvântat:
— «Unde vă duceţi, (cască)
Voi nouă babe (răsuflă greu)
Cu nouă sape, (cască)
Cu nouă coveţi,
Cu nouă lopeţi?»
Iele 'nchinându-se
Răspunseră: (îşi face cruce)
— «Că noi că ne ducem (tuşeşte)
Marea Neagră s'o curăţim».
— «Lăsaţi-vă,
Nu vă duceţi! (cască)
Lăsaţi Marea Neagră 'n pace;
Că eu vă zic,
Să vă duceţi (răsuflă greu)
La casa lui N. (cască)
Şi la masa lui,
Că el nu mai vede, (cască şi tuşeşte)
Că albeaţă i s'a pus,
Şi el nu mai vede: (răsuflă greu)
Voi cu sapele s'o săpaţi, (tuşeşte)
Cu coveţile s'o lăpădaţi, (răsuflă [greu)
Cu lopeţile s'o aruncaţi, (cască)
Înspre răsărit,
Să zicem c'o perit!
Iar ochiul lui N.
Să rămână (cască)
Curat, (tuşeşte)
Luminat, (răsuflă greu)
Cum Dumnezeu
I l-a dat!» (cască)
Eu sunt descântătoare,
Maica Precistă lecuitoare! (îşi [face cruce)
Din mine ai născut, (cască)
Din mine să-ţi fie leacul!
Amin! (îşi face cruce).

Auzit dela baba Ana Achim din Bara şi comunicat de învăţătoarea Sidonia Viţa. La unele versuri s'a arătat şi mimica, de care au fost însoţite.

92. De miguloşi.

«Miguloşi» sau «miligoşi» este o umflătură pe marginea pleoapelor, numită şi urcior.

Descântătoarea pune degetul arătător al mânei drepte la ochiul bolnăvit şi zice:

Ham! ham! miguloşi
Ca ta fi ca raţa, (?)
Tot pân' dimineaţa!
(*De 3 ori*).

Dela Saveta Linţa din Deliblata, com. de elevul Iosif Bogdan.

93. De năjit.

«Năjâtul» sau «înăjâtul» produce dureri de urechi. Cine vreà să scape, cheamă să i-se descânte «de năjit». Aşa:

Doamne-ajută!
Plecai pe cale,
Pe cărare,
Mă 'ntâlnii
Cu năjitu 'n cale.
— Unde-ai plecat,
Năjite,
Plecăjite?
Nu te duce la N.,
Nu te duce,
Să-i cimpoi,
Să-i drâmboi;[1]
Ci du-te la mări,
Să bei apă din mări,
Să te 'ntinzi la soare,
Să mori ca o cicoare!
Ieu să fiu descântătoarea,
Maica Precista lecuitoarea!

Comunicat de elevul Ioan Dorca din Vălişoara.

94. De năjit.

Sau pentru durere de ureche. Descântătoarea are un corn de cerb, cu care ocoale urechea respectivă şi zice:

Plecà N. pe cale, pe cărare,
Se 'ntâlnì cu năjâtu 'n cale,
Dar N. zise: «Unde te duci, tu năjâte?»
Iar năjitu zise: «Mă duc la N.,
Să fac «*urâce*» şi «*surâce*»,
Şi «*rôscoce*» şi «*tròscoce*».
Dar N. zise: «Nu te duce tu la N.
Să faci urâce şi surâce,
Şi ròscoce şi tròscoce;
Numa dute-'n munţii ăi negri,
C'acolo este o fată mare de 'mpărat,
Şi pentru voi s'a câştigat,
Cu mâncări şi cu beuturi,
Şi cu lăutaşi,
Să vă zică la spinare».
Amin!
Din gura mea leac să fie!

Dela Trandafira Murariu, de 58 ani, din Slatina-mică, comunicat de elevul Romul Şandru.

95. De năjit.

Descântătoarea are un corn de cerb în mână cu care încunjură urechea zicând:

Plecă N. pe cale,
Pe cărare.
S'a întâlnit cu năjitu,
Cu năjoanea 'n cale.
Cum îl întâlniră,
De pământ îl trântiră,
Îl păliră,
Şi-l străcniră,[2]
Şi au făcut în capu lui
Urlete şi sunete,
Roscote şi troscote,
Şi străcnete şi sfulgere,
N. se cântà şi se văerà,
Şi sfânta Maică Maria

---

[1] Dela instrumentul pus între dinţi, a cărui coardă se bate uşor cu un deget. «*drâmbă*», «*drâmboi*» (fără *-esc*) verb. — [2] Îl zgârciră.

Din cer îl auzeà,
Pe scară de ceară se scoborà
Şi la N. ajungeà,
În poală-l sprijoneà
Şi în sus îl rădicà,
De străcnete şi de sfulgere îl scuturà,
De urlete,
Şi de sunete,
Şi de roscote,
Cu de troscote,
Şi în glas mare strigà:
«N. nu te cântà,
Nu te văerà,
Că vine Iconia descântătoarea!»
Iconia veneà,
Cu cuţitele tăià,
Şi cu corn de căprior împungeà,
Şi din urechile lui N. scoteà
Năjitu că năjoanea,
Străcnetele şi sfulgerele,
Urletele şi sunetele,
Şi roscotele şi troscotele,
Şi cu ţava dela răsboi suflà,
Şi napoi dela N. le întorceà,
Şi în ostrovul mărilor le mânà,
In copitele cerbilor,
Şi 'n urechile zăvozilor
Şi 'n capetele măgarilor.
Acolo-i apa ne 'nceputâ
Şi earba nepăscută.
Acolo să faceţi urlete
Şi sunete,
Sfulgere şi străznete,
Roscote şi troscote, —
Cine-l va fi pălit cu unu,
Ieu îl întorc cu doi;
Cine-l va fi pălit cu doi,
Ieu îl întorc cu trei;
Cine-l va fi pălit cu trei,
Ieu îl întorc cu patru;
Cine-l va fi pălit cu patru,
Ieu îl întorc cu cinci;
Cine-l va fi pălit cu cinci,
Ieu îl întorc cu şasă:
Cine-l va fi pălit cu şasă,
Ieu îl întorc cu şapte;
Cine-l va fi pălit cu şapte,
Ieu îl întorc cu opt;
Cine-l va fi pălit cu opt,
Ieu îl întorc cu nouă.
Amin!

Dela Iconia Crâsta, de 62 ani, din Slatina-mică, com. de R. Sandru.

96. De năjit.

A plecat omul
Pe cale,
Pe cărare.
S'a 'ntâlnit cu năjitul
In cale.
Când năjitul
De el s'apropià.
Iel se văerà,
Iel sbierà,
Şi se cântà.
Atunci el la mine,
La descântătoare,
Alergà.
Ieu când auzeam,
Sfredelul în mână-l
Luam,
Şi iute-i descântam,
Şi năjitul *sprânjam*,[1]
Şi eu aşa de curată eram,
Deloc[2] om îl făceam.

Comunicat de eleva Ermina Radulescu, şi auzit dela Liena Hamza din Cruşovăţ.

[1] «A sprânjâ» = a risipì, a împrăştià. — [2] «Deloc» = îndată, la moment.

97. De năjit.

Inăjite, înăjite!
Ieşi din creeri,
De după creeri,
Ieşi din cap,
De după cap,
Ieşi din văzul ochilor,
Din auzul urechilor,
Şi din pipăit!
Că ieu cu gura
Te descântai,
Şi cu sufletul
Te suflai,
Şi cu secera
Te secerai,
Şi 'n codrul mare
Te mânai,
Nici de leac
Nu te lăsai;
Că fusei la livezi
Verzi,
Acolo-s izvoare
Limpegioare,
Acolo să te odoreşti,
Şi să te-opreşti!

Comunicat de înv. Alex. Ţăranu din Voiteg.

«Descântatul de năjit este un rest din bogomilismul vulgar. Între scrierile apocrife bogomilice, adunate de popa Ieremia Bogomil, fundatorul bogomilismului în Bulgaria, se pomeneşte şi exorcismul Nejiţilor (nejitov) spirite rele, care nu lasă pe oameni a trăi (jiti) în tihnă, ci în felurite chipuri caută a amărâ şi persecutà viaţa lor». (Irecek, Ist. Bolg. p. 560. Odesa 1878). Nota episc. Melchisedec, la Teodorescu, Poezii pop. 1885.

98. De junghi.

De junghi sau de săgetătură:

A plecat omul,
A plecat,
Să are de cânepă:
O arà,
O sămănà,
O grăpà.
Ea încolţì,
Şi răsărì.
Firele crescură,
Se aleseră,
Se culeseră;
În gârgă[1] le luară,
La topilă le duseră,
Le uscară,
Le meliţară,
Le drâglară,
Le pieptenară,
Caierile făcură,
În furcă le puseră,
Le adunară,
Le râşchiară,
Motcă[2] le făcură.
Motca o nălbì,
O adunà,
In pânză o bătù;
Pânza o nălbì,
O croì,
O cusù.
Când cămaşa o 'mbrăcà,
Junghiul dela N. plecà.
Iar dacă n'o plecà,
Cu săbii l-om tăià,
Cu cuţite,
Ascuţite;
Şi dacă n'o plecà,
99 de cară
Pe el 'om răsturnà.

Auzit dela Liena Hamza din Cruşovăţ şi comunicat de Ermina Rădulescu, învăţătoare.

[1] În gârgă = în cârcă, în spate. — [2] Motcă = jirèbie, jurubiţă.

99. De junghi.

Fugi, junghi,
Nu junghià,
Pân' mi-oi spune
Jalba mea:
Trocăesc cânepa,
Cânepa răsare,
Creşte,
S'alege,
Se culege,
Se morează, se scoate,
Se spală, se uscă,
Se meliţă, se trâglează,
Se perie, se toarce,
Se râşchie, se ferbe,
Se adună.
O 'nvălesc
Şi-o năvăgesc,
O prind, o ţes,
O albesc,
O croiesc,
Şi-o cos.
O fac smoala petrilor
Şi mâncarea peştilor.
Leac, sfântă Maică Marie,
Lui N. să-i fie!

Auzit dela Sofia Vrăncuţa din Globurău, comunicat de elevul Iancu Băcilă.

100. De săgetătură.

La descântecul de săgetătură sau de junghi descântătoarea stropeşte pe cel bolnav cu apă sfinţită. Se descântă, când e lună plină. Stropind de trei ori pe cel bolnav, descântătoarea zice:

Pusu-m'am la masă,
Mândru şi frumos,
Gras şi sănătos:
Dar cum m'am aşezat,
Iată c'au picat
Nouă fete necurate,
Cu rochiile suflicate,
Cu lopeţi
Şi cu hârleţe,
Şi cu furci
Şi şi cu ţepe.
Când le-am văzut,
Le-am întrebat,
Că la min'
Ce-au căutat?
Dar pe ele 'n calea lor,
Nime nu le văzuse,
Nime nu le-auzise,
Numai Maica Domnului
Din poarta cerului
Ea când le-a zărit,
Când le-a întâlnit,
Astfel le-a grăit:
— «Dar voi, nouă fete,
Fete necurate,
Cu rochiile suflicate,
Cu lopeţi,
Şi cu hârleţe,
Şi cu furci,
Şi şi cu ţepe,
Unde-aţi fost
Şi ce-aţi căutat,
Pe N. de l-aţi săgetat!
Ieu vă spun vouă,
Şi voi să plecaţi
La marea neagră,
C'acolo-s oameni de treabă
Şi cu voi de-o seamă!
Pe N. lăsaţi-l,
Curat,
Lămurat
Cum Dumnezeu l-a dat,
Cum mă-sa l-a născut!»

Ieu sunt descântătoare,
Maica Precista lecuitoare
(*suflă peste bolnav*).
Din mine să-ţi fie leacul!

Auzit dela Ion al lui Pantilie, el l-a auzit dela bunică-sa Măria lui Pantilie. Comunicat de Sidonia Viţa, învăţătoare.

101. De mătrice.

Trebue un cuţit ascuţit.

Tu mătrice neagră,
Neagră, negricioasă!
Ca *boaza*[1] de frumoasă!
Nu 'nţăpà,
Nu jungheà,
Nu flueră,
Ca şerpele,
Nu te umflà
Ca ogarul,
Nu zgrăbălà[2]
Ca mâţul,
Nu urlà
Ca lupul,
Nu lătrà
Ca un câne,
Nu te 'nzvârcolì
Ca şerpele!
Nu coace,
Nu răscoace,
Nu ouà,
Nu clocì,
Că n'ai loc acì!
Cu cuţitul te-am tăiat,
Cu limba te-am descântat,
Şi în peatră te-am băgat,
Nici de leac nu te-am lăsat.
Amin!

Comunicat de elevul Romul Ioanovici din Jena, l. Caransebeş, auzit dela bunică-sa Eva Ioanovici.

102. De pază.

Pază curată,
Pază necurată,
Pază de zi,
Pază de noapte,
Pază de 99 de feluri,
Nu întinde,
Nu cuprinde!
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Mărie!

Descântătoarea ia brăcirile (cingătoarea) celui bolnav, le întinde şi descântă cu cuţitul de trei ori în trei locuri. Apoi măsoară brăcirile cu mâna (din cot până la degete); dacă brăcirile se mai pot întinde trăieşte cel bolnav; dacă nu se mai pot, moare. Ori la femee, care stă să nască, dacă se scurtează brăcirile, naşterea urmează îndată, iar dacă se mai întind, nu urmează curând.

Dela S. Jivan din Mircovăţ, com. de elevul Mina Nemoian.

103. De alta sau de piază.

Fugi piază necurată
Din cap,
De sub cap,
Din creri,

[1] Cătran, păcură. — [2] *A zgrăbălà* = a zgărià.

De sub creri;
Din gură,
De sub gură;
Din dinţi,
De sub dinţi;
Din măsele,
De sub măsele;
Din gârbiţă,[1]
De sub gârbiţă;
Din mâni,
De sub mâni;
Din piept,
De sub piept;
Din inimă,
De sub inimă;
Din ficat,
De sub ficat;
Din rărunchi,
De sub rărunchi;
Din maţ,
De sub maţ;
Din rânză,
De sub rânză;
Din trup,[2]
De sub trup;
Din picioare,
De sub picioare;
Din talpe,
De sub talpe;
Din călcâni,
De sub călcâni;
Din degete,
De sub degete;
Din unghii,
De sub unghii;
Dela cap,
Pân' la picioare,
Să fie chilăros[3]
La os,
Mai vârtos,
De cum a fost!
Când va merge N.
In pielea goală la biserică,
Cu opinca 'n cap,
Cu căciula 'n picioare,
Naintea popii,
Naintea naşului,
Atunci să-l mai ajungă alta,
Atunci,
Şi nici atunci!

Globurău, dela Sofia Vrăncuţă, com. de elevul Iancu Băcilă.

104. De vânturi.

Se mai numeşte şi «ăle sfince» (cele sfinte). Se foloseşte la boale împreunate cu mari dureri de cap şi născute din împrejurarea, că cineva într'un «ceas rău» a călcat vânturile şi li-a turburat jocul.

Descântătoarea ţine în mâna dreaptă o luminare aprinsă, în mâna ceealaltă un buchet făcut din 9 feluri de flori şi pŭs într'o oală cu apă. Florile sau frunzele lor de obicei sunt următoarele (le numeşte în textul descântecului): 1. Ogrişteana, 2. Bugiana (buciniş ori soc?), 3. Golopăra, (calapărŭl), 4. Trandafira (roza), 5. Ocheşaua (mărgărita), 6, Vioreaua 7. Semenica (floarea reginei, Edelweis), 8. Jalea (Salvia) şi 9. Plăcinţaua. Descântecul e următorul:

A plecat N.
Pe cale,
Pe cărare,
Pe drumul cel mare.
La mijloc de cale
S'a 'ntâlnit cu ăle sfinte,

[1] *Gârbiţă* şi *«gârbeţă»*, bărbie mai ales la vite. — [2] Aici organele genitale. — [3] *Chilăros*, solid, bine încheiat.

Cu ăle milostive,
Cu ăle curate:
Cu vânturi albe,
Cu vânturi galbene,
Cu vânturi vinete,
Cu vânturi viorinte,
Cu vânturi pestriţe,
Cu vânturi frumoase,
Cu vânturi necăjite,
Cu vânturi flămânde,
Cu vânturi setoase.
N. peste ele călcă,
Masa li-o răsturnă;
Dar ele săriră,
De pământ îl trântiră,
Picioarele i le frânseră,
Mânile i le rupseră.
Iar N. se cântà,
N. se văierà, —
Maica Sfântă Maria
Din cer mi-l auzeá,
Şi pe scară
De ceară
Se coborà,
La N. soseà,
In poală-l sprijoneà,
În sus mi-l ridicà,
De ăle sfinte-l scuturà,
D'ăle milostive,
D'ăle curate:
De vânturi albe,
De vânturi galbene,
De vânturi vinete,
De vânturi viorinte,
De vânturi pestriţe,
De vânturi frumoase,
De vânturi necăjite,
De vânturi flămânde,
De vânturi setoase, —
Mi-l scuturà
Şi 'n glas mare strigà:
«Nu te cântà,
Nu te văierà,
Că-i acì Iconià!»
Iconia descântătoarea,
Cu oală nouă veneà,
Şi cu apă din râul Iordan;
Cu apa te spălà,
Cu florile te stropeà,
Şi genunchii Domnului plecà,
Pentru N. se rugà
De Sfânta Maică Maria,
D'ăle sfinte,
D'ăle milostive,
D'ăle curate, —
Şi de ăle frumoase:
De doamna Ogrişteana,
De doamna Bugiana,
De doamna Golopăra,
De doamna Trandafira,
De doamna Ocheşaua,
De doamna Vioreaua,
De doamna Semenica,
De doamna Jalea,
De doamna Plăcinţaua;
Câte flori pe munte,
Dvoastră vis şi mai multe,
Ne-am rugà aplecat pentru N.,
Să faceţi bine şi ascultaţi,
Şi-l iertaţi;
Că iel v'o fi greşit,
În cale v'o 'ntâlnit,
Cu picioarele v'o fi călcat,
Masa v'o fi răsturnat.
Voi i-aţi luat smaga,
I-aţi luat puterea,
Picioarele i-aţi frânt,
Mânile i-aţi rupt.
Acum faceţi bine şi ascultaţi,
Mi-l iertaţi,
Cu sfânta Maică Maria să veniţi,
Leac să-i aduceţi, să mi-l chitiţi:
Cu capu la cap,
Cu gură la gură,
Cu mâni la mâni,
Cu vâni la vâni,
Cu inimă la inimă,
Cu sânge la sânge,

Cu smagă la smagă,
Şi picioarele la picioare, —
Să-l chitiţi mai frumos,
De cum a fost,
Cum chiteşte albina
Fagurul şi samarul.
N. să rămână curat,
Luminat,
Ca aurul străcurat!

Descântătoarea sfârşeşte cu rugăciunea beteagului:

Cruce 'n cer, cruce 'n pământ,
Dela Dumnezeu cel sfânt;
Cruce 'n casă,
Cruce 'n masă,
Cruce lui N. în aşternut,
De greu somn păzeşte-l,
De duh rău fereşte-l,
Sfântă Maică Mărie ajută-i,
Şi-l scoate din boli grele,
Din beteşuguri rele,
Din postul păcatelor,
Tuturor,
Amin!

Dela Iconia Crâsta, din Slatina-mică, com. de elevul R. Şandru.

105. De vânturi.

*Descântătoarea aduce 3 «chituşe» (buchetele) de flori de 3 feluri, culese din 3 grădini, 3 ulcuţe nouă cu apă luată din 3 vaduri. Bolnava bea puţin din fiecare ulcuţă. Apa se numeşte «**apă de vânturi**». Câtă mai rămâne în ulcuţe, se varsă odată toată sub o punte ori pom, la un loc curat. După aceea iarăş sânt umplute de apă din cele trei vaduri, şi la fiecare ulcuţă se pune un buchețel din florile culese, câte o luminiţă cu un gulerel (de hârtie dantelată) şi un creţar. Ulcuţele astfel împodobite se dau la trei fete curate, care nu ştiu zice «bogdaproste», nici «să fie pomană»; şi când li se dau, se rosteşte la cea dintâi: «pentru sfânta Miercure», la a doua: «pentru sfânta Vinere», la a treia: «pentru sfânta Duminecă».*

Descântecul se zice de treiori: Mercuri, Vineri şi Duminecă, totdeauna înainte de ameazi, — Dumineca în vremea liturgiei:

A plecat N.
Pe cale, pe cărare,
Pe drumul cel mare,
S'a 'ntâlnit cu volburile 'n cale.
Volburi mânioase,
Vânturi vânturoase,
Pe N. au luat-o,
Au învârtit-o,
La cap au ameţit-o,
Loarea (?) din oase i-au luat-o.
Iar N. a strâns:
Trei feluri de floricele,
Din 3 grădinărele,
Cu trei gulerele,
În trei ulcuţe,
Cu apă ne 'ncepută,
Din 3 vădurele,
Cu trei luminele, —
Şi pe masă le-a pus,
Pe icoana Maicii Precestii,
Şi-a îngenunchiat,
Maicii s'a rugat.
Iar Maica Precesta
De vânturi s'a rugat:
«Volburi mânioase,
Vânturi vânturoase,
La N. să-i aduceţi,
Loarea în inimă,
Loarea în oase,
Şi puterea;

Că N. v'a cinstit,
Cu trei chituşele,
Trei feluri de floricele,
Din 3 grădinărele,
Cu trei gulerele,
Cu trei ulcuţe,
De apă curată,
Din 3 vădurele».
Io-s N. descântătoarea,
Maica Precestă lecuitoarea.
N. să rămână curată,
Luminată,
Ca 'n ceasul ce s'a născut,
Şi beteşug n'a avut.

Din Caransebeş, com. de el. Dum. Roşca.

106. De vânturi.

Iar a plecat N.,
Pe cale,
Pe un drum mare,
Şi s'a 'ntâlnit
Cu vânturile 'n cale.
Vânturile l-au învăluit,
La cap l-au ameţit,
Puterea i-au luat,
Şi smaga i-au luat.
Iar descântătoarea
Pentru N. s'a rugat,
Şi vânturile le-a cinstit:
Cu 9 lumini,
Cu 9 pâni,
Cu 9 creţari,
Cu 9 ulcuţe,
Cu apă din 9 vaduri.
Voi, vânturi mânioase,
Pe N. să-l lăsaţi curat,
Că N. s'a sculat,
Şi v'a cinstit;
Voi, vânturi mânioase,
La cap să-l desmeticiţi,
Că v'o cinstit:
Cu 9 lumini,
Cu 9 pâni,
Cu 9 creţari,
Cu 9 ulcuţe,
Cu apă din 9 vaduri;
Că el o fi greşit,
O fi smintit,
Jocurile v'o fi spart,
Blidul vi l-o fi vărsat;
Vânturi frumoase,
Vânturi curate,
Pe N. mâniate,
Să faceţi bine,
Să-l lăsaţi curat,
Că el v'a cinstit dela Dumnezeu!
Maica Precistă să fie lecuitoare,
Şi vrăjitoarea descântătoare.

Auzit dela Stana Pârvu din Vârciorova, lângă Caransebeş, şi comunicat de elevul Ioan Belciu.

107. De soare sec.

Durere de cap provenită din insolaţie. Aduci din vad o oală de apă cu nouă petricele. Scoţând petricelele pe rând în mână stropeşti cu apa din oală capul bolnavului şi-i descânţi aşa:

Descântecul Maicii
Sfintei Marii
De soare sec:
Soare de pere,
Soare de mere,
Soare de muroni,
Soare de strigoni,
Soare de zori,
Până dimineaţă,
Soare de dimineaţă

Până la ameazi,
Soare dela ameazi
Până sara,
Soare de sara
Până la miez de noapte,
Soare din 99 de mânături,
Şi pocituri!
Ieşi din capul lui N.!
Din creerii lui,
Din tâmplele lui,
Din toate ale lui N.!
Dute 'n capii urşilor,
In urechile lor,
In cozile vulpilor!
Acolo să locueşti,
Acolo să conăceşti!
Pe N. să-l laşi curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua de pe pământ,
Ca argintul curat,
Ca aurul spălat,
Mai vârtos
Ca Isus Cristos!
Io Terezia descântătoare,
Maica Marie lecuitoare.

Dela elevul Ioan Mircea, care l-a scris din gura mamei sale Terezia din Oraviţa.

108. De soare sec.

Se mai numeşte durerea de cap şi «îngesoarele», când «îţi dă soarele în cap». Te poţi lecuì singur, aşa că iei apă rece cu dosul mânii, o pui la frunte şi zici:

Apă 'n cap,
Îngesoarele 'n apă;
Apă 'n capul meu,
Îngesoarele 'n ăl fund de tău!
Soarele răsărì,
Îngesoarele din capul meu perì.

Dela Ileana Hamza din Cruşovăţ, com. de eleva Ermina Radulescu.

109. De spaimă.

— La copii —

Nu doarme copilul noaptea, ori tresare mereu în somn, de spaimă, — e presupus că-i bolnav de «muma codrului». Descântecul se rosteşte la sfinţitul soarelui, descântătoarea ia o săcure şi o seceră, lasă uşa odăii deschisă ea şade înlăuntru, iar copilul pe prag cu faţa cătră sfinţit. Se descântă aşa la capul copilului, şi în ziua aceea copilul să nu mai iasă afară din odaie.

Tu hală,
Tu bală!
Tu muma codrului,
Şi cu muma pădurii,
Vă duceţi din capul pruncului!
Că cu săcurea v'am tăiat,
Cu secera v'am secerat,
Din capul pruncului aţi plecat,
Tu păduroni cu păduroane!
Şi să ugească (rămână) pruncul [curat,
Ca de maică-sa scăldat!

Auzit dela Versavia Florea din Borlovenii vechi, com. de el. R. Boldea.

110. De spaimă.

— La copii —

Ieu m'am sculat,
Mama pădurii
Am spăimântat,
In prag am descântat:
Fugi urâto!
Despletito!
Fugi buzato!
Tu colţato!
Nu înfricoşà,
Nu înspăimântà;
Că ieu m'am sculat,
Cu topor te-am tăiat,
Nouă hotare te-am mânat.
Sfânta Maică Mărie
Pe drum de argint porneà
Şi la copil soseà,
Pe copil îmblânzeà,
Şi 'ndată-l adormeà.

Auzit dela Nani Niţu din Petroşniţa, lângă Caransebeş, şi comunicat de Teodor Şandru, elev.

111. De spaimă.

Sau «d'a de sară».

Doamne-ajută!
Iar a plecat N. pe cale,
Pe cărare,
Şi s'a 'ntâlnit
Cu bălosul şi cu băloasa,
Cu ciuposul şi cu ciupoasa,
Cu colţatul şi cu colţata,
Cu buzatul şi cu buzata.
Şi cu despletita:
Cu moşul codrului,
Şi cu codroanea urâtă!
Iei către N. s'or strâmbat,
Pe N. cu dinţii l-or muşcat.
Tu bălosule, şi tu băloasă!
Tu ciuposule, şi tu ciupoasă!
Tu colţatule, şi tu colţată!
Tu buzatule, şi tu buzată!
Şi tu despletită!
Tu moşul codrului!
Şi tu codroane urâtă,
Să fugiţi!
Pe N. să-l lăsaţi
Curat,
Luminat,
Cum e dela Dumnezeu
Lăsat!
Că descântătoarea
Cu prav v'a împuşcat,
Cu foc v'a ars,
Cu topoare v'a tăiat,
Peste hotare v'a mânat,
Cu tămâia v'a tămâiat.
Cu fumul de pe coş v'a *gorgonit*[1].
Doamne-ajută,
Maică Precistă!

Auzit dela Stanca Pârvu din Vârciorova, l. Caransebeş, şi comunicat de elevul Ioan Belciu.

112. De şerpe.

Ha puichiţă ghioşă,
Se suie pr'ăl buciumel,
Buciumelul se aprinse,
Şi dede ploaia şi-l stânse

[1] *A gorgonì.* Se conjugă aşa: «gorgon», «gorgoni», «gorgoane», = a prigonì, a persecutà. «*A zogonì*» = a alungà.

Şi şerpele se 'ntinse
Şi murì.
Iar lui N. îi trecù.
Leac să fie,
Sfântă Maică Mărie!
Leac să fie,
Din gura mea,
Din limba mea,
Cu descântecul meu,
Cu leacul tău,
Şi-al lui Dumnezeu!

Comunicat de elevul Vas. Tărianu din Pătaş, lângă Bozovici (Caraş-Severin).

113. De şerpe.

Dacă şerpele a muşcat o vacă, pui într'un vas apă nenceputǎ, în vasul cu apă un fir de salcă şi sare. Cu un capăt al brăcirilor (cingătoarei) întorci apa în vas şi speli pulpa vitei rostind:

Antonii,
Babănii,
Zatcă [1] ieşti,
Matcă [2] ieşti,
Mustibreazi,
Mustirisit,
Îndărăt ai muşcat
Vaca asta,
Îndărăt să-ţi fie!
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Marie!
(*De nouăori*).

Dela S. Jivan din Mircovăţ, com. de elevul Mina Nemoian.

114. De spurcat.

Dacă nu dă vaca lapte, se descântă cu o perie, un fir de mătură şi o secere:

Fugi, spurcate!
Blăstămate!
Că cu peria te-oi perià,
Cu mătura te-oi mătură,
Şi cu secera 'n trei părţi
Te-oi tăià.
În trei codri te-oi mânà,
Unde cai mai mulţi vor fi,
Acolo te-or călărì,
Şi te-or dorovonì; [3]
Că vaca asta,
Nu te poate ţineà,
Nu te poate purtà.
Leac să-i fie,
Sfântă Maică Marie!
Io să fiu descântătoare,
Maica Marie lecuitoare!

Dela S. Jivan din Mircovăţ, com. de elevul Mina Nemoian.

[1] Umflătură. — [2] Aici înseamnă boală. — [3] Zdrobì.

CUPRINS